

TRAJNOSTNA URBANA STRATEGIJA MESTNE OBČINE CELJE

(2015-2030)

MESTNA OBČINA CELJE

Celje, 2. november 2015

Vsebina

Kazalo preglednic	2
Kazalo grafov	2
0 Uvodne besede	4
1 Uvod	5
1.1 Namen in cilji strateškega pogleda v Celje 2030	5
1.2 Metodologija priprave	5
1.3 Vključevanje javnosti	6
2 Prikaz urbanih območij	7
2.1 Urbano območje Mestne občine Celje na podlagi urbanističnih kriterijev	8
2.2 Urbano območje Mestne občine Celje na podlagi kriterijev SURS	9
2.2.1 Mestno naselje Celje	9
2.2.2 Naselje mestnega značaja Šmarjeta pri Celju	9
3 Celje 2015: analiza stanja	11
3.1 Prebivalstvo	11
3.2 Stanovanja in stanovanjska politika	14
3.3 Gospodarstvo	15
3.4 Socialno in družbeno življenje	19
3.5 Vzgoja, šport in izobraževanje	19
3.6 Kultura in kulturna dediščina	20
3.7 Prometna politika	21
3.8 Okolje	22
3.9 Prostor in poselitev	24
3.9.1 Zeleni sistem	24
3.9.2 Planski akti in vključevanje javnosti pri procesih načrtovanja	24
3.10 Sprejeti razvojni dokumenti Mestne občine Celje	25
3.10.1 Operativni program za izvajanje Evropske kohezijske politike v obdobju 2014 - 2020	25
3.10.2 Strategija prostorskega razvoja Slovenije	25
3.10.3 Regionalni razvojni program Savinjske regije	26
3.10.4 Območni razvojni program Osrednje Celjsko 2014-2020	27
3.10.5 Strategija razvoja gospodarstva Mestne občine Celje 2014-2020	28
3.10.6 Strategija razvoja starega mestnega jedra Celja	28
3.10.7 Program za kulturo Mestne občine Celje 2014-2020	29
3.10.8 Lokalni energetske koncept Mestne občine Celje	29
3.10.9 Trajnostni energetske akcijski načrt Mestne občine Celje (SEAP)	30
3.10.10 Občinski program varstva okolja za Mestno občino Celje (2009-2013)	31
3.10.11 Analiza prednosti, slabosti, priložnosti in nevarnosti	32
4 Celje 2030: vizija prihodnosti	37

4.1 Vizija razvoja mesta Celje in Mestne občine Celje	37
5 Strateške usmeritve Mestne občine Celje	38
5.1 Celje trajnostno mesto	40
5.2 Celje okoljsko sanirano in nizko ogljično mesto	40
5.3 Celje urbano vozlišče	40
5.4 Celje zeleno mesto.....	41
5.5 Celje ustvarjalno in vključujoče mesto	41
5.6 Kazalniki za izvajanje TUS	42
6 Viri in literatura	46
7 Priloga	47

Kazalo kart

Karta 1: Pogled na 3D model reliefa MOC s severovzhoda	7
Karta 2: Urbano območje MOC, za katero je izdelan Urbanistični načrt	8
Karta 3: Urbani naselji MOC po kriteriju SURS, upravičeni do izvajanja CTN mehanizma.	10
Karta 4: Gibanje števila prebivalcev po naseljih	12
Karte 5, 6, 7 in 8: Prikaz števila podjetij z več kot 10 zaposlenimi in s sedežem po KS.... oz. MČ po letih v MOC	16
Karta 9: Shematski prikaz lokacij celovitih trajnostnih projektov v MOC.....	39

Kazalo preglednic

Preglednica 1: Kazalniki za MOC za leto 2013	7
Preglednica 2: Rezultati SWOT analize z javnostjo.....	32
Preglednica 3: Shematična opredelitev uporabe kazalnikov operacij za izvajanje TUS.....	42

Kazalo grafov

Graf 1: Rast prebivalstva po naseljih MOC med leti 1942 in 2002	11
Graf 2: Skupni prirast prebivalstva v MOC	12
Graf 3: Prirast prebivalstva MOC po segmentih med leti 2009 in 2014	13
Graf 4: Prirast prebivalstva MOC po letih in segmentih med 1995 in 2013.....	13
Graf 5: Starostna piramida za MOC 2014.....	13
Graf 6: Število novozgrajenih stanovanj v MOC po letih	14
Graf 7: Število zaposlenih prebivalcev MOC v drugih občinah (prvih 10).....	15
Graf 8: Število zaposlenih v MOC iz drugih občin po prebivališču (prvih 10)	16
Graf 9: Način potovanja delovno aktivnih prebivalcev MOC na delo leta 2002.....	16
Graf 10: Prikaz gibanja števila zaposlenih v MOC v letih 2008-2014	17
Graf 11: Gibanje števila podjetij v letih 2008-2014	17
Grafa 12, 13: Primerjava deleža prodajaln in njihovih prodajnih površin v izbranih..... mestih.....	18
Grafa 14, 15: Gibanje števila študentov v enotah višje- in visokošolskega izobraževanja. v MOC	20
Graf 16: Povprečne letne koncentracije PM ₁₀ na merilnem mestu Celje - Bolnica	22
Graf 17: Število prekoračitev mejne dnevne koncentracije delcev PM ₁₀ na merilnem mestu Celje-Bolnica	23

Seznam okrajšav

CPS	Celostne prometne strategije
CTN	Celostne teritorialne naložbe
ESRR	Evropski sklad za regionalni razvoj
ESS	Evropski socialni sklad
EU	Evropska unija
GURS	Geodetska uprava Republike Slovenije
JPP	Javni potniški promet
K&R	kiss and ride oz. poljubi/dotakni in se odpelji prometni koncept
KRVS	Kohezijska regija vzhodna Slovenija
KS	Krajevna skupnost
LEK	Lokalni energetske koncept
MČ	Mestna četrt
MOC	Mestna občina Celje
NMO	Naselje mestnega območja
NVO	Nevladne organizacije
OP	Operativni program za izvajanje Evropske kohezijske politike 2014-2020
OVE	Obnovljivi viri energije
P&R	park and ride oz. parkiraj in se odpelji prometni koncept
RASR	Razvojna agencija Savinjske regije
RRP SR	Regionalni razvojni program Savinjske regije
SEAP MOC	Trajnostni energetske akcijski načrt Mestne občine Celje
SPRS	Strategija prostorskega razvoja Slovenije
SMJ	Staro mestno jedro mesta Celje
SRG MOC	Strategija razvoja gospodarstva Mestne občine Celje
SRS MJ MOC	Strategija razvoja starega mestnega jedra Mestne občine Celje
SURS	Statistični urad republike Slovenije
TUS	Trajnostna urbana strategija
URE	Učinkovita raba energije

0 Uvodne besede

Celje - dinamično, ustvarjalno in v trajnostni razvoj usmerjeno mesto

Takšnega si želimo in to bo naš cilj. Celje mora biti mesto, ki se ne boji sprememb, ki stremi k napredku, je odprto za inovativne rešitve ter pripravljeno na nove generacije in na prihodnost. Odločitve za našo prihodnost se sprejemajo prav v mestih. Odločeni smo, da se bo rast dosegala ob hkratnem zmanjševanju rabe virov, še več, z inovacijami na vseh področjih mestnega življenja bomo dosegli visoko stopnjo socialne kohezije in kakovosti življenja. Skupaj s prebivalci bomo poskrbeli za nove izzive, večjo kreativnost, več idej. Soustvarili bomo mesto, kjer bomo radi prebivali ter uživali v njegovi živahnosti in pestrosti.

Ta strategija predstavlja našo vizijo razvoja v prihodnost zazrtega mesta, ki bo dinamično, ustvarjalno in usmerjeno v trajnostni razvoj.

Bojan Šrot
župan

1 Uvod

1.1 Namen in cilji strateškega pogleda v Celje 2030

Mesta so prostor koncentracije prebivalstva gospodarskih dejavnosti, hitrejšega načina življenja in prepletanja najrazličnejših dejavnosti na relativno skopo odmerjenem prostoru, ki se spreminja v času in prostoru. Kar včasih pripelje do konfliktov ali pa do neželenih stranskih učinkov prepletanja vseh teh dejavnosti in velike privlačnosti za primestne in podeželske prebivalce. Mesta so središča materialne proizvodnje, znanosti, izobrazbe in kulture ter tudi oskrbnih dejavnosti in trgovine. Praviloma imajo tudi relativno zaključeno in gosto zazidavo in svojstveno notranjo strukturo. Območja mest se nenehno povečujejo. (Ravbar, Vrišer, Vrščaj, 1993) Le celovit pogled na vzroke, ki so pripeljali do tega, in iskanje najoptimalnejših rešitev za nastalo situacijo lahko pripomore k uspešnemu razvoju v prihodnje.

V zadnjih desetletjih je namreč v slovenskih mestih prišlo do pomembne prostorske preobrazbe z ukinjanjem oziroma opuščanjem industrijskih dejavnosti in vzponom sodobnih storitvenih dejavnosti, predvsem trgovine.

Celjsko gospodarstvo je šlo po osamosvojitvi države skozi proces tranzicije in gospodarskega prestrukturiranja. Večina velikih proizvodnih podjetij je propadla, zmanjšal se je pomen proizvodnje in delovno intenzivnih predelovalnih panog. Zlasti kovinske, elektro in tekstilne industrije. Na njihovih temeljih so zrastle številne majhne in bolj fleksibilne gospodarske družbe, usmerjene tudi v nove dejavnosti. Tako postaja nosilec gospodarskega razvoja terciarna in kvartarna dejavnost, a tudi preostali proizvodni sektor se (je) uspešno prestrukturira(l) v sodobne proizvodne dejavnosti z višjo dodano vrednostjo, sodobno in okolju prijazno tehnologijo.

S tem prestrukturiranjem so se spremenila tudi pričakovanja in vrednote posameznikov, organizacij in civilne družbe do lokalne skupnosti, ki skrbi za celovit razvoj na njenem območju. Tudi trendi v širšem evropskem in svetovnem okolju so se v zadnjem času močno spremenili. Vse to mora občina kot lokalni nosilec razvoja vseskozi temeljito spremljati, prepoznati trende in nanje ustrezno odreagirati. V skladu z državnimi in evropskimi usmeritvami in strategijami.

Po razpadu sistema družbenega planiranja pravzaprav ni bilo dokumenta, ki bi nadomestil celovito načrtovanje z začrtano strategijo. Mestna občina Celje želi zato voditi postopek, ki ne bo izključujoč do posameznikov ali gospodarskih družb, ki so del našega skupnega prostora.

Skozi odprt dialog je v nastanku tega dokumenta vsak imel možnost podati svoje videnje mesta Celje z okolico čez 5, 10, 15 in več let. Skupaj s temi mnenji bomo imeli možnost slediti razvoju, ki bo s svojimi strateškimi celostnimi ukrepi, ki naslavljajo gospodarske, okoljske, podnebne, demografske in socialne izzive, s katerimi se srečuje urbano območje mesta, uspešno iskal sinergije in dal vidne rezultate skupnega dela in načrtovanja.

Naš cilj pa je razvoj celotne mestne občine skladno s cilji Evropske skupnosti ob hkratnem uspešnem iskanju sinergij in povezav urbanega in podeželskega dela občine ter zagotovitvi okolje, kjer bodo občani radi živeli, podjetja pa izkoristila vse njegove in svoje potenciale.

1.2 Metodologija priprave

V okviru teritorialnega dialoga MOP z mestnimi občinami v letu 2014 in 2015 je bila izpostavljena potreba po izdelavi Trajnostne urbane strategije, ki bo služila kot osnovni

strateški dokument mestne občine za izvajanje naložb na podlagi mehanizma celovitih teritorialnih naložb. Z izzivom definiranja razvojnih potreb mesta in pripravo skladnega TUS na vseh vsebinskih področjih smo se temeljiteje začeli pripravljati v mesecu februarju 2015. V mesecu marcu smo delo še pospešili in konkretizirali z oblikovanjem ožje in širše delovne skupine zaposlenih na MOC z najmanj devet člani, ki so bili zadolženi za pokrivanje svojih strokovnih delovnih področij. Člani so tako pokrili področja okolja, prometa in infrastrukture, prostorskega načrtovanja, gospodarstva s kmetijstvom, kulture, družbenih dejavnosti, mestnega marketinga in komuniciranja z javnostjo. V okviru svojih zadolžitvev je vsak član po svoji presoji vključeval pri pripravi gradiva strokovnjake in člane občinske uprave s svojega delovnega področja.

Pri pripravi dokumenta smo zasledovali strukturo, predpisano s smernicami za pripravo trajnostnih urbanih strategij. Trajnostna urbana strategija hkrati sledi zahtevam za njeno zasnovu, ki izhajajo iz zahtev ESRR, mehanizma CTN in nacionalnih smernic za pripravo TUS. Tako strategija vsebuje:

- *prikaz urbanega območja* za izvajanje trajnostnega urbanega razvoja,
- *analizo oz. opredelitev* specifičnih družbenih, gospodarskih, okoljskih in s tem povezanih prostorskih izzivov posameznega mesta (urbanega območja),
- *opredelitev vizije ter strateških in operativnih ciljev* razvoja mesta (urbanega območja), s katerimi mesto (urbano območje) naslavlja v analizi opredeljene izzive,
- *predvidene aktivnosti za reševanje opredeljenih izzivov in način doseganja opredeljenih ciljev*,
- *nabor finančno ovrednotenih celostnih urbanih projektov*, ki jih mesto (urbano območje) predlaga za sofinanciranje iz evropskih sredstev s prioriteto njihovega izvajanja.

Te zahteve so pripeljale k oblikovanju dvodelnega dokumenta, ki vsebuje v prvem delu analitični del na podlagi različnih statističnih podatkov in obstoječih občinskih strategij (Strategija razvoja gospodarstva na področju Mestne občine Celje 2014-2020, Strategija razvoja starega mestnega jedra Celja, Trajnostni energetski akcijski načrt Mestne občine Celje, Lokalni energetski načrt Mestne občine Celje, Občinski program varstva okolja za Mestno občino Celje in številne druge strateške občinske dokumente), ki so nato nadgrajene in celovito povezane v oblikovanje dolgoročne vizije s predvidenimi naložbami za uresničevanje le-te. Na osnovi pripravljenega TUS predvidevamo, da bomo v začetku leta 2016 pripravili srednjeročni izvedbeni načrt, ki bo vseboval konkretne projekte, nosilce in finančne vire za njihovo izvajanje.

1.3 Vključevanje javnosti

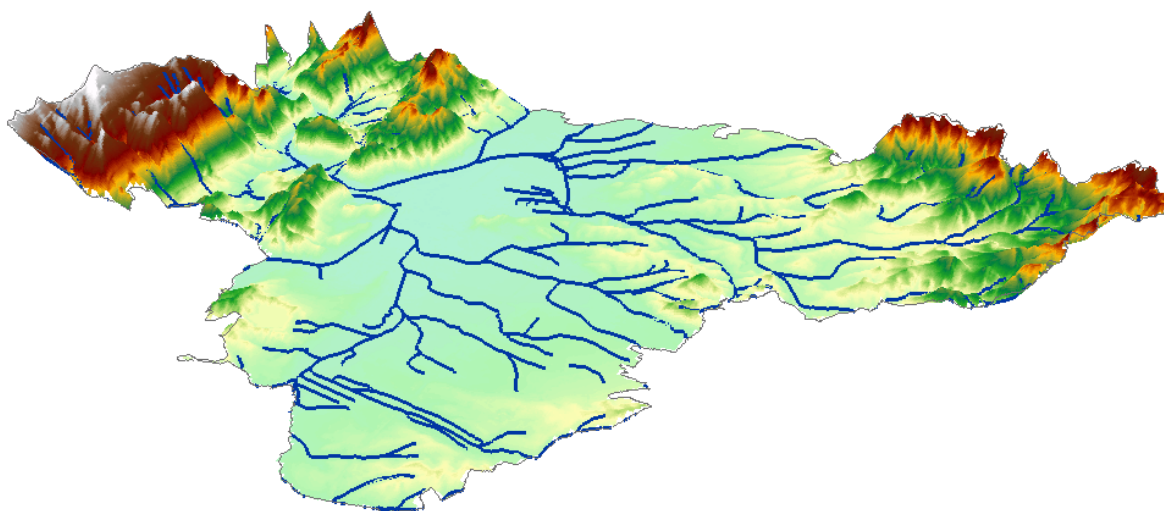
Velik poudarek pri izdelavi TUS je bil dan vključevanju javnosti, ki je potekalo preko objavljanja novic o delavnicah in rezultatih le-teh na spletni strani MOC pod osrednjo rubriko Novice. Občani so imeli tudi možnost podati svoja videnja in predloge razvoja MOC preko posredovanja e sporočil oziroma na sami delavnicah, ki ju je neodvisno od pripravljavca TUS izvedla zunanja strokovna organizacija. V ta namen sta bili izvedeni dve urbanistični delavnici. Na prvi, 29. 9. 2015 v Likovnem salonu je sodelovala strokovna javnost z območja Mestne občine Celje, ki kakorkoli vpliva na prostorski razvoj mesta. Na drugi, 01. 10. 2015 v Likovnem salonu so bili prisotni občani, predstavniki mestnih četrti in krajevnih skupnosti ter nevladne organizacije, ki jih zanima področje urejanja s prostorom. Delavnici sta bili razdeljeni na tri stopnje. V prvem delu delavnice je bila izdelana analiza stanja; udeleženci so ugotavljali, katere so prednosti in katere so slabosti Celja po tematskih sklopih (lega, promet, zeleni sistem in grajena struktura). V drugem delu delavnice je bila izdelana vizija Celja. Udeleženci so v kratkem stavku ali besedni zvezi na podlagi rezultatov analize stanja podali vizijo Celja v prihodnosti. Ob tem so bile nato v tretjem delu delavnice predlagane strategije in projekti, s pomočjo katerih bi lahko uresničili načrtano vizijo. Na delavnicah so aktivno sodelovali tudi predstavniki posameznih oddelkov znotraj Mestne občine Celje, ki so

lahko z občani soočili svoje razvojne vidike. Rezultati teh delavnic so bili skupaj z zunanjim izvajalcem analizirani ter oblikovani v predloge, ki so bili nato vključeni v TUS.

2 Prikaz urbanih območij

Mestna občina Celje obsega površino 94,9 km², na kateri po podatkih za prvo četrtletje 2015 živi 48.773 prebivalcev v 9-ih krajevnih skupnosti in 10-ih mestnih četrti v 39 različno velikih naselij, ki štejejo od 39 (Glinsko) do 37.540 (Celje) prebivalcev. Povprečno naselje (brez Celja) šteje 270 ljudi (s Celjem 1232), povprečje za Slovenijo znaša 330 (Geografski atlas Slovenije, 1999). Večina naselij se nahaja na ravninskem območju oziroma na prehodu v gričevnat svet, po gričevju so razpršena manjša naselja.

Karta 1: Pogled na 3D model reliefa MOC s severovzhoda
Vir: Vurunič, 2011

V statističnih obdelavah Statistični urad RS značilnosti MOC zapiše in predstavi z naslednjimi številkami:

Preglednica 1: Kazalniki za MOC za leto 2013
Vir: SURS, 2015

Kazalniki za Mestno občino Celje za leto 2013		Celje	Slovenija
Gostota prebivalstva (preb/km ²)		514	102
Živorojeni (na 1.000 prebivalcev)		10,4	10,3
Umrli (na 1.000 prebivalcev)		7,8	9,4
Naravni prirast (na 1.000 prebivalcev)		2,6	0,9
Skupni selitveni prirast (na 1.000 prebivalcev)		1,3	0,2
Skupni prirast (na 1.000 prebivalcev)		3,9	1,1
Povprečna starost prebivalcev (leta)		43,0	42,2
Indeks staranja		132	119
Indeks staranja za ženske		161	146
Indeks staranja za moške		105	93
Vključenost otrok v vrtce (% med vsemi otroki, starimi 1-5 let)		80	75
Število študentov (na 1.000 prebivalcev)		44	44
Število diplomantov (na 1.000 prebivalcev)		9	9
Povprečna mesečna bruto plača (indeks, SI=100)		97	100
Povprečna mesečna neto plača (indeks, SI=100)		97	100
Stopnja registrirane brezposelnosti (%)		16,3	13,1

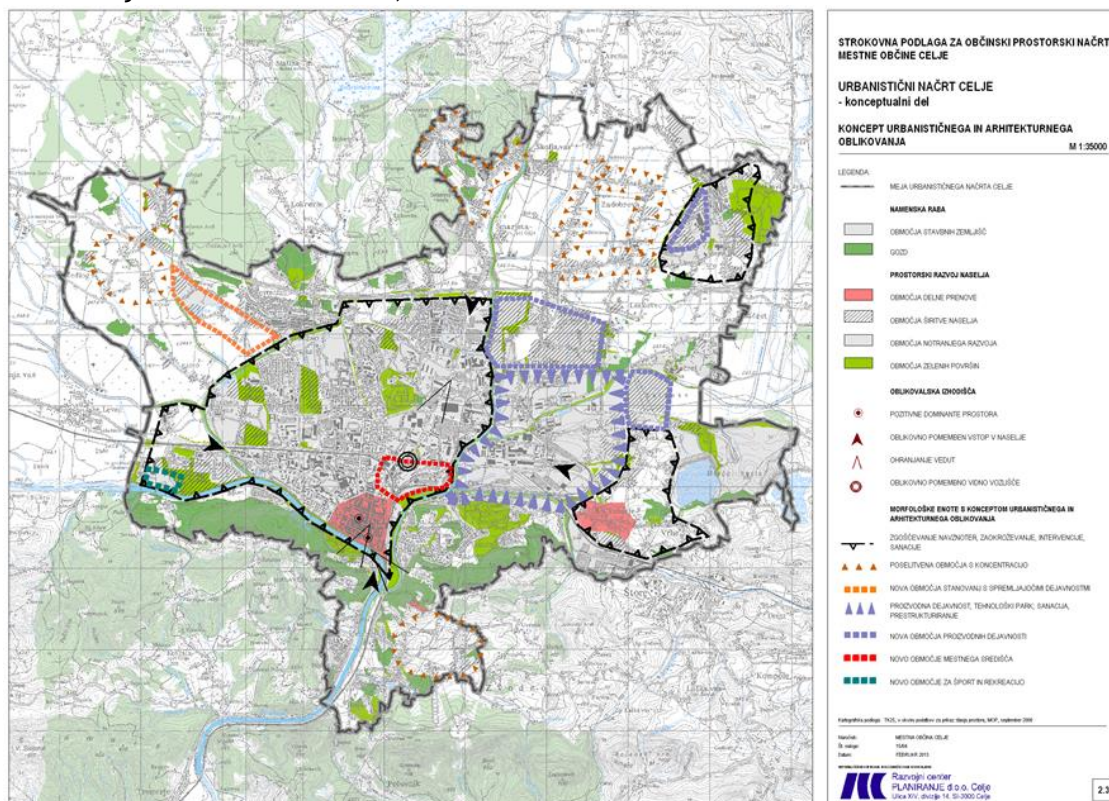
Kazalniki za Mestno občino Celje za leto 2013	Celje	Slovenija
Stopnja registrirane brezposlenosti za ženske (%)	17,7	13,8
Stopnja registrirane brezposlenosti za moške (%)	15,2	12,5
Relativna razlika med stopnjo registrirane brezposelnosti za ženske in moške (%)	17,0	10,4
Stopnja delovne aktivnosti (%)	55,3	56,5
Število stanovanj, stanovanjski sklad (na 1.000 prebivalcev)	432	416
Tri- ali večsobna stanovanja, stanovanjski sklad (% med vsemi stanovanji)	51	61
Povprečna površina stanovanj, stanovanjski sklad (m ²)	69	81
Število osebnih avtomobilov (na 100 prebivalcev)	50	52
Povprečna starost osebnih avtomobilov (leta)	9,5	9,1
Komunalni odpadki (kg/preb)	424	320

2.1 Urbano območje Mestne občine Celje na podlagi urbanističnih kriterijev

Na podlagi *urbanističnih kriterijev*, ki za potrebe prostorskega načrtovanja opredeljujejo urbano območje, za katero se izdeluje Urbanistična zasnova, je upravičeno širše območje od naselja Celje. Tako v to urbano območje spadajo tudi denimo naselja Trnovlje, Teharje in Ljubečna, ki jih žal SURS-ova definicija ne šteje med naselja urbanega značaja. Cilj tako definiranih mej v okviru urbanističnega načrta, kot strokovne podlage za potrebe izdelave Občinskega prostorskega načrta, je namreč identifikacija prihodnjega vzorca poselitve, vključujoč glavna razvojna območja za potrebe zagotavljanje urejenosti prostora za dolgoročne razvojne cilje mesta. Kar zagotavlja okvir za detajlno lokalno planiranje in reguliranje prostora, ki je v pristojnosti mestne občine, in hkrati povezavo med obveznimi izhodišči in usmeritvami državnega prostorskega plana.

Karta 2: Urbano območje MOC, za katero je izdelan Urbanistični načrt (kot strokovna podlaga osnutka OPN)

Vir: Razvojni center PLANIRANJE, 2015.

Glede obsega del je potrebno opozoriti, da poznamo ožje in širše območje urbanistične zasnove. Ožje območje predstavlja urbani del, širše območje sub-urbani del (npr. naselji Teharje in Ljubečna). Na Sliki 2 je opredeljena meja ureditvenega območja, katera pa se lahko v procesu izdelave same urbanistične zasnove tudi spremeni in dopolni.

2.2 Urbano območje Mestne občine Celje na podlagi kriterijev SURS

Aktivnosti trajnostnega urbanega razvoja Mestne občine Celje, ki so finančno podprte s sredstvi mehanizma CTN, se lahko izvajajo le v urbanih območjih. Zato sta v tej strategiji opredeljeni urbani naselji (mestno naselje Celje in Šmarjeta pri Celju kot naselje mestnega območja) definirani na podlagi *kriterijev Statističnega urada Republike Slovenije*:

- urbano območje je mestno naselje, v katerem je sedež mestne občine na ravni naselja ali pa naselje mestnega značaja (Statistični letopis Republike Slovenije 2013, Pregled po mestnih območjih, Metodološka pojasnila).

V nadaljevanju podrobneje prikazujemo urbano območje, na katerem se bo lahko izvajalo celostne trajnostne urbane projekte v Mestni občini Celje, kot del mehanizma celostnih teritorialnih naložb.

2.2.1 Mestno naselje Celje

Mesto Celje je s 37.540 prebivalci (SURS, 2015) tretje največje mesto v Sloveniji in pomembno središče nacionalnega in regionalnega pomena. Leži ob reki Savinji in je vozlišče prometnega omrežja na prehodu med Savinjsko dolino in Koroško ter Zasavjem, Posavjem in Dolenjsko, med osrednjo in severovzhodno Slovenijo.

Kot mestno naselje, v katerem je sedež mestne občine, spada v ožje urbano območje, ki neposredno naslavlja izzive za doseg celovitih teritorialnih naložb. Obsega vse mestne četrti (Center, Dečkovo naselje, Dolgo polje, Gaberje, Hudinja (razen naselja Lahovna), Karel Destovnik Kajuh, Lava, Nova vas, Savinja in Slavko Šlander) ter dele naslednjih krajevnih skupnosti: Ostrožno, Medlog, Aljažev hrib in Pod Gradom.

Ozemeljsko lahko mestno naselje Celje omejimo z zaključkom gostejše pozidave na zahodu v bližini avtocestnega priključka Celje zahod-Lopata, na severu ga omejuje avtocesta A1, na vzhodu poteka meja po robu industrijskega območja ob reki Hudinji in pod Bežigrajsko cesto zajame večino kompleksa Cinkarne Celja ter južneje poteka po reki Voglajni in nato zaobjame zvodenski in grajski hrib z večino naselja Začret ter se proti zahodu spusti po reki Savinji do Košnice, ki jo zaobide po njenem severnem delu vse do občinske meje na zahodu, od koder poteka severno po njej do reke Savinje in po Savinji proti vzhodu, da zaobide industrijski kompleks nekdanjega Ingrada in se po zahodnem robu urbane pozidave Špice in Ložnice konča na izhodiščni točki v neposredni bližini začetka avtocestnega priključka Celje zahod-Lopata.

Morfološko torej naselje Celje obsega gosto stanovanjsko pozidavo ravninskega sveta ob sotočju rek Savinje, Voglajne, Hudinje in Ložnice ter industrijskega območja na vzhodnem delu. Na severu se dotika gričevnatega sveta, ki je bil močno urbaniziran - z razliko od južnega teritorija Celja, ki zaobjema severni del posavskega hribovja, ki zaradi večjih strmin ni bil močneje urbaniziran in predstavlja pretežno gozdnati del občine.

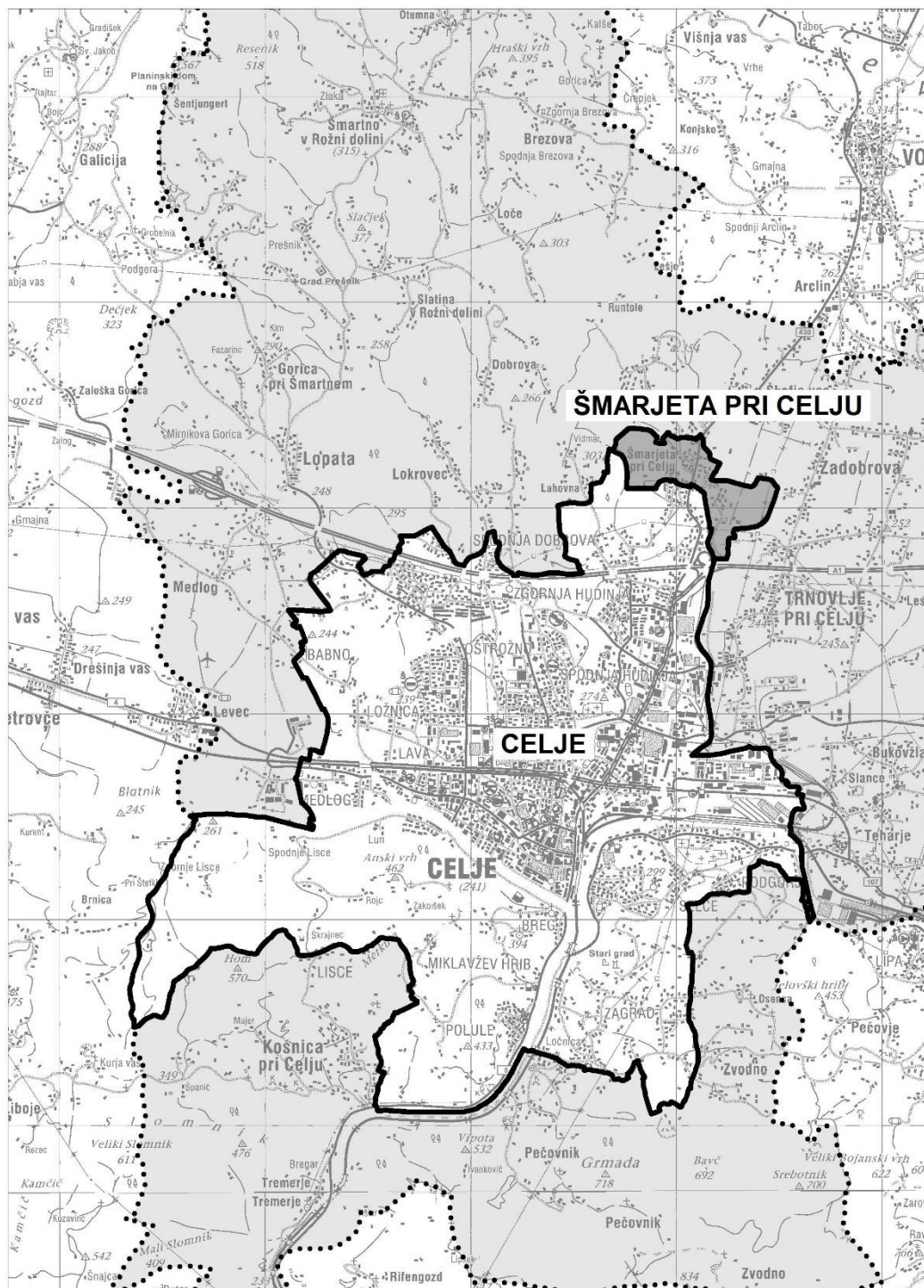
Bolj podrobna omejitev naselja Celje je v nadaljevanju prikazana na Karti 3.

2.2.2 Naselje mestnega značaja Šmarjeta pri Celju

Z mestom Celje je na podlagi meril funkcionalno povezano tudi naselje Šmarjeta pri Celju, ki leži na severnem stiku naselja Celje nad avtocesto A1 ob glavni prometnici, regionalni cesti Celje-Maribor. V začetku 2015 je tu imelo stalno prebivališče 221 ljudi. Podrobnejši

potek meja tega naselja, ki ga za potrebe TUSA uvrščamo v naselje mestnega značaja (to je naselje, ki je z mestnim naseljem funkcionalno povezano), kot tudi mestnega naselja Celje, je prikazan na spodnji Karti 3.

Karta 3: Urbani naselji MOC po kriteriju SURS, upravičeni do izvajanja CTN mehanizma
 Vir: Urbanisti d.o.o., 2015

TRAJNOSTNA URBANA STRATEGIJA MESTNE OBČINE CELJE (2014 - 2020)

KARTA:

PRIKAZ URBANEGA OBMOČJA

merilo 1:50.000

naročnik Mestna občina Celje

izdelovalec Urbanisti, d.o.o. / 2015 / št. proj. 128-2015

vir DTK, RPE, Javne informacije Slovenije, Geodetska uprava Republike Slovenije, 2015 / SURS, 2013

LEGENDA:

- meja Mestne občine Celje
- CELJE ime naselja
- območje izvajanja mehanizma CTN
- naselje mestnega značaja
- preostalo območje Mestne občine Celje

3 Celje 2015: analiza stanja

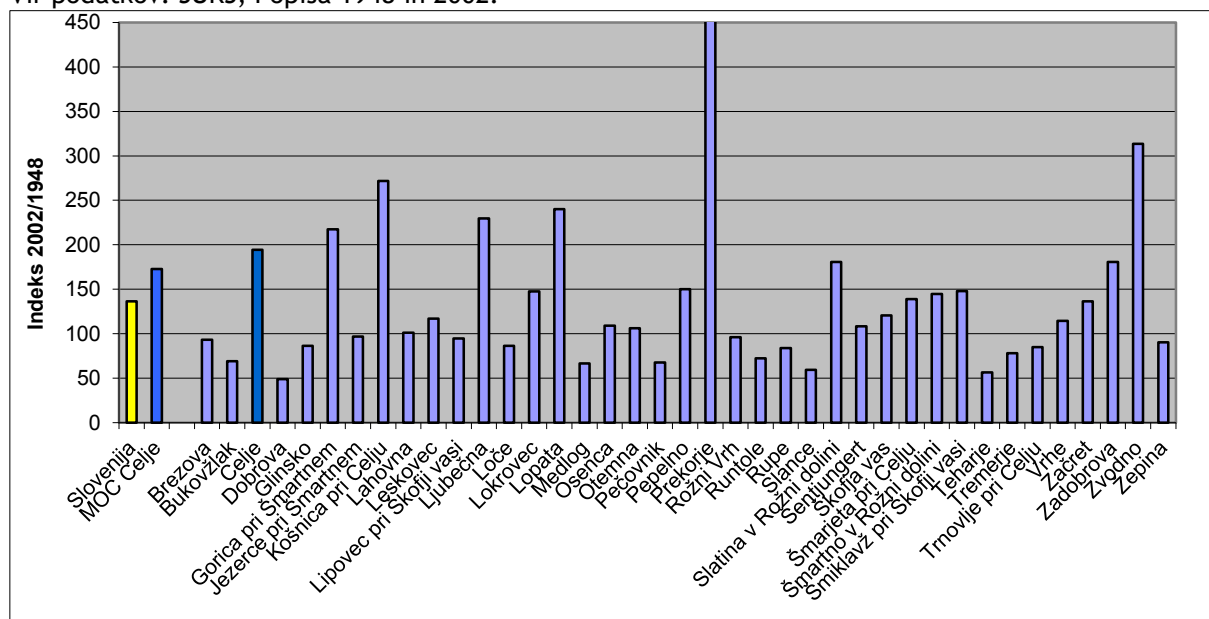
Tretje največje mesto v Sloveniji ima zaradi svoje lege na vozlišču V. in X. prometnega koridorja (tako cestni kot železniški promet) izrazito pomembno regionalno vlogo, ki je seveda tudi nacionalnega pomena. Prav ta lega je Celju omogočila, da se je razvilo kot pomembno regijsko gospodarsko, upravno, kulturno, šolsko in turistično središče. V Celju imajo poleg nekaterih večjih gospodarskih firm sedeže oziroma enote tudi sodišča, gospodarska zbornica, regijska bolnišnica, institucije višjega in visokega šolstva, muzeji, gledališče in druge ustanove, ki so pomembne za ta del Slovenije.

3.1 Prebivalstvo

Vso to zgoščevanje delovnih mest v urbanem središču je povzročilo hitro rast stanovanjskih območij tako v samem Celju kot v primestnih naseljih. Med leti 1948 in 2002 se je tako število prebivalcev v MOC povečalo za kar 73 %, med tem ko je prebivalstvo Slovenije naraslo »samo« za 36 %. V mestnih naseljih je bila ta rast še hitrejša, 60 %, v naselju Celje pa 95 %. Posledično se je tudi delež urbanega prebivalstva zvišal iz 28 % leta 1942 na 51 % leta 2002 na ravni Slovenije. Celje je zaradi svoje močne industrializacije po vojni in razvoja terciarnih dejavnosti dobilo še bolj izrazit urbani značaj, saj kar 77 % prebivalcev MOC živi v jedrnem naselju Celje.

Graf 1: Rast prebivalstva po naseljih MOC med leti 1942 in 2002

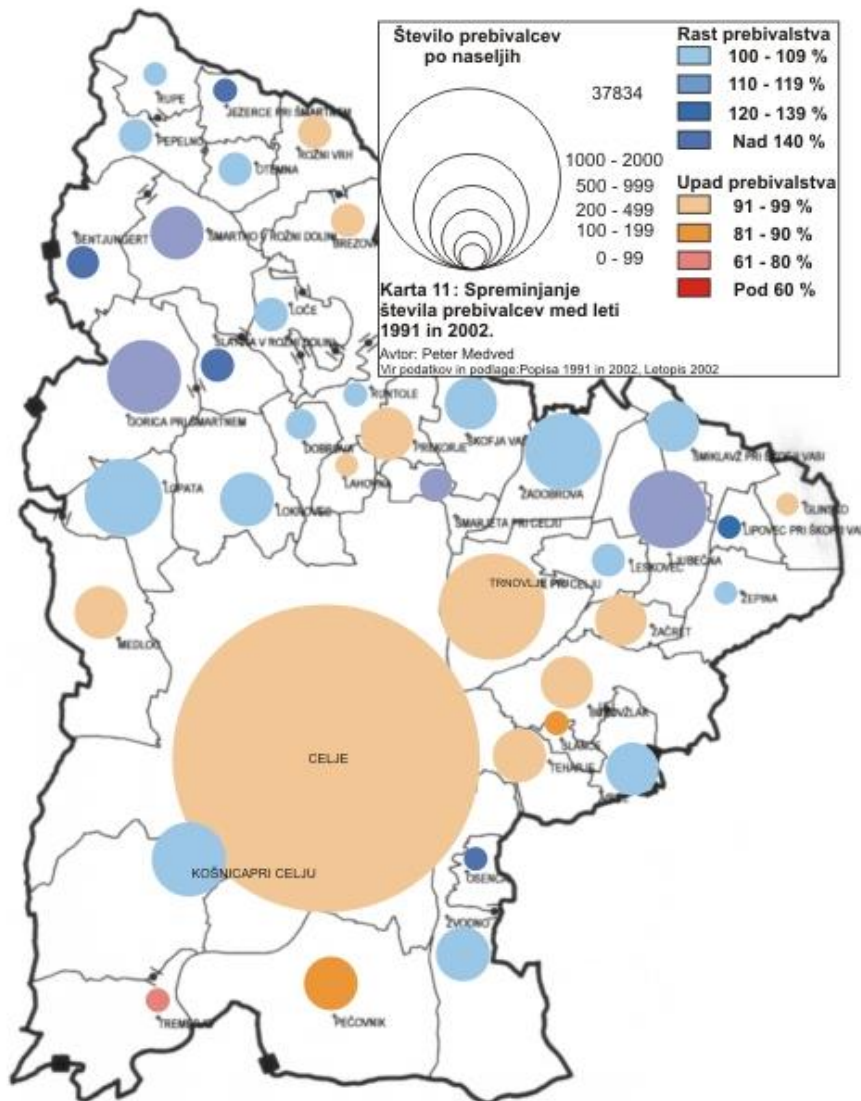
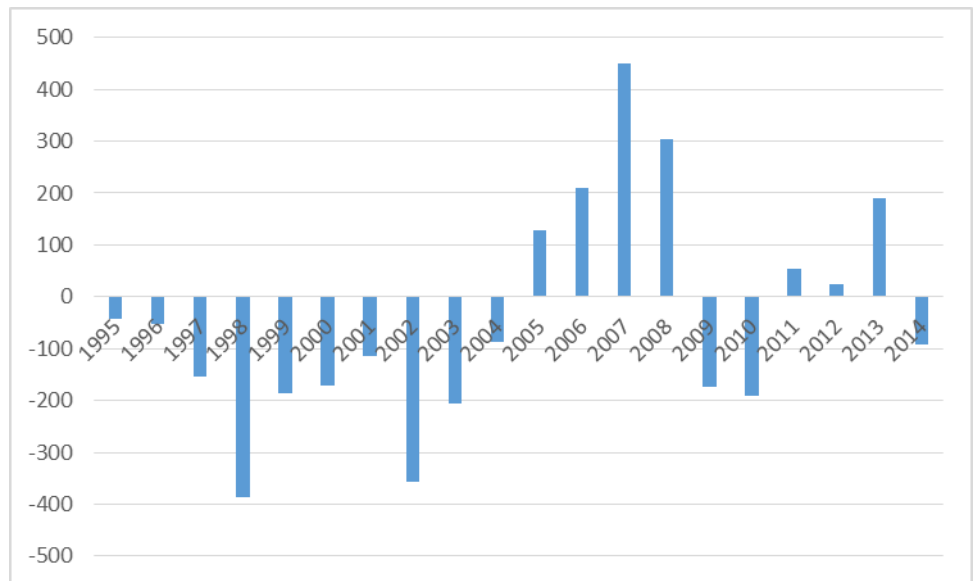
Vir podatkov: SURS, Popisa 1948 in 2002.

Z razpadom Jugoslavije in posledično izgube tržišča je prišlo do številnih stečajev večjih podjetij in posledično do porasta brezposelnosti prebivalcev. Skupaj z relativno neugodnimi okoljskimi razmerami je prišlo do izseljevanja prebivalcev, predvsem v okoliške občine, ki so zagotovile tudi sorazmerno veliko zemljišč za individualno stanovanjsko gradnjo. Tudi znotraj same občine so bile zaznane selitve iz mesta Celje v okoliška naselja, čeprav je glavnina selitev bila medobčinska. Gibanje prebivalcev v obdobju pred letom 2002 nam prikazuje karta 4, ki kaže izseljevanje prebivalcev iz mesta Celje v primestna naselja. Delni vzrok temu je tudi indeks gradnje stanovanj, ki je za mesto Celje znašal 102,9, medtem ko za obmestna naselja 120,4.

Iz grafa 2 lahko vidimo, da je nastopilo kar nekaj let z negativnim koeficientom rasti prebivalstva (število umrlih in odseljenih je bilo večje od rojenih in priseljenih). Tako je v desetletju 1991 do 2002 bil indeks rasti 95,1, medtem ko je v Sloveniji znašal 102,6.

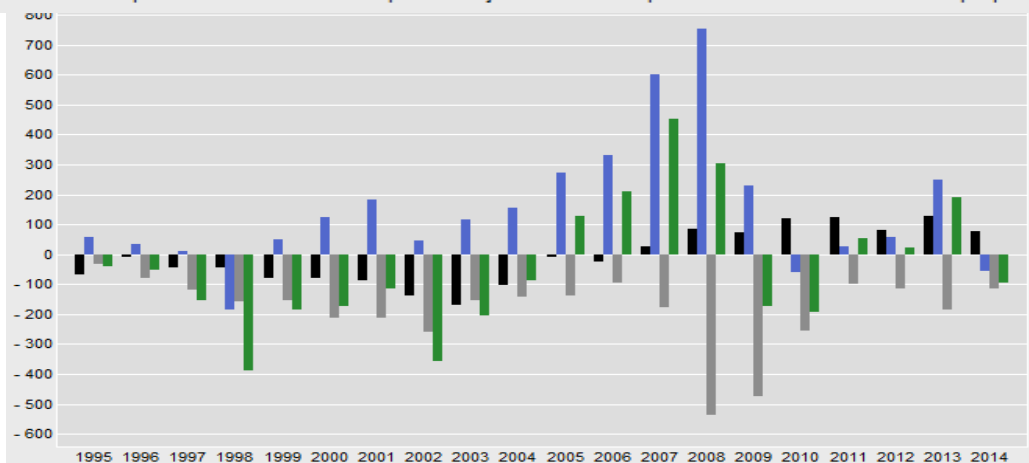
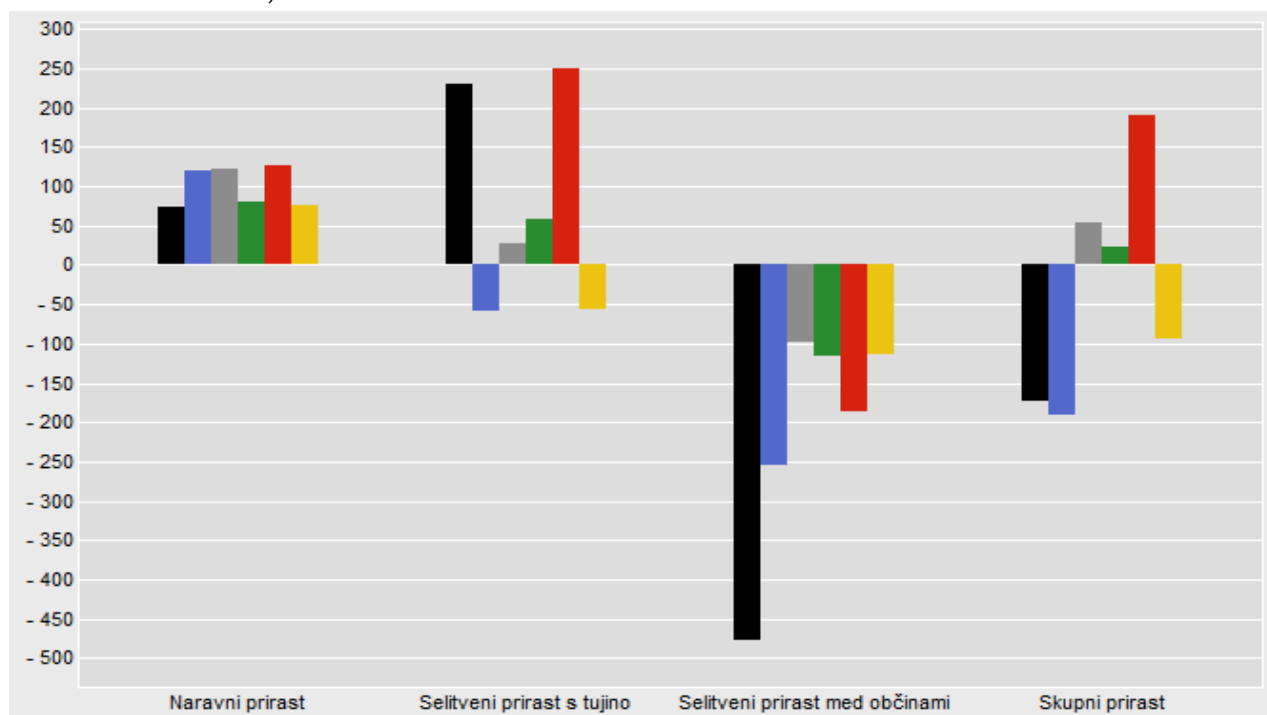
Graf 2: Skupni prirast
prebivalstva v MOC
Vir podatkov: SURS, 2015

Karta 4: Gibanje števila
prebivalcev po naseljih
Vir: Medved, 2005

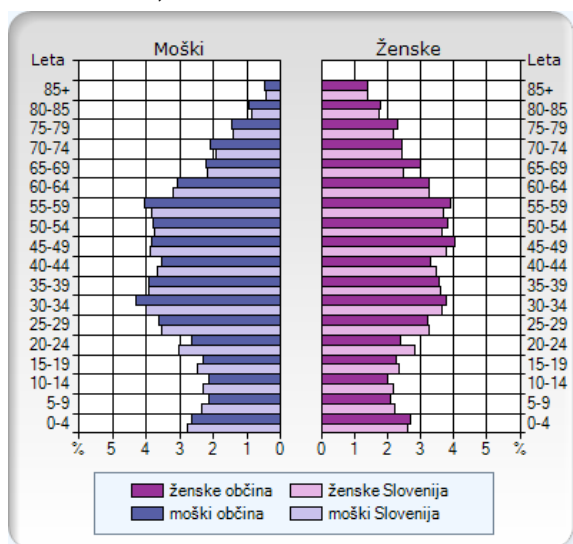
Detalnejši vpogled v strukturo prirasta prebivalstva nam podata grafa 3 in 4, v katerih imamo prikazano gibanje prebivalstva po segmentih za zadnjih 5 let (naravni prirast, odseljeni,...) oziroma 20 let, kjer pa so podatki za posamezno leto združeni v stolpce (posamezni stolpci pomenijo naravni prirast, selitveni prirast s tujino, selitveni prirast z občinami in skupni prirast-zeleni stolpec). Vidimo, da je večina skupnega prirasta v letih pred krizo bila ustvarjena na račun selitvenega prirasta s tujino in naravnega prirasta, medtem ko je vsa leta bila opazna negativna bilanca s sosednjimi občinami (izseljevanje).

Graf 3: Prirast prebivalstva MOC po segmentih med leti 2009 in 2014
Vir: SURS, 2015

Graf 4: Prirast prebivalstva MOC po letih in segmentih med 1995 in 2013
Vir: SURS, 2015

Graf 5: Starostna piramida za MOC 2014
Vir: SURS, 2015

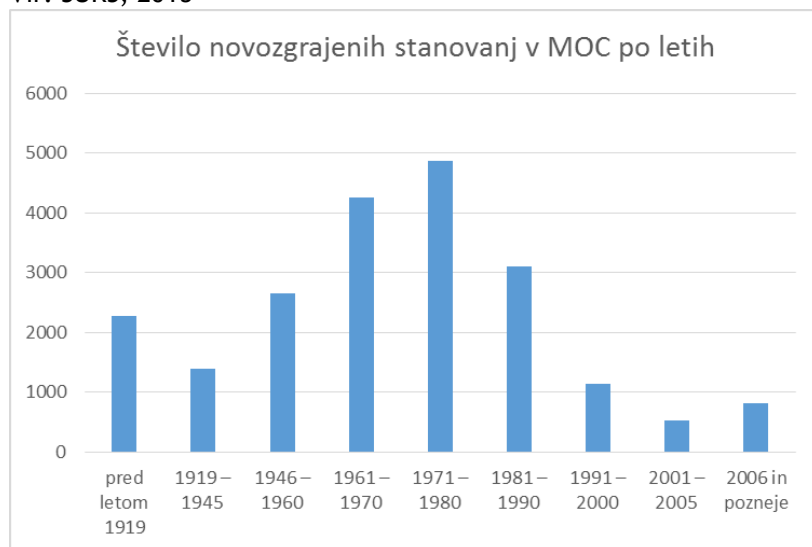
Posledice tega so vidne tudi pri starostni strukturi prebivalstva, ki nakazuje trend hitrega staranja populacije. Ta je rezultat nizkega ali celo negativnega naravnega prirasta, priseljevanja odrasle populacije (iz tujine) ter družbenih razmer (kasnejše načrtovanje družine, daljšanje življenjske dobe, večanje enočlanskih gospodinjstev). Še posebej zaskrbljujoči so lahko podatki o zaostajanju deleža mlade generacije (do 24 let) za slovenskim povprečjem, saj se bo v rodni dobi žensk to še potenciralo. Tudi sam indeks staranja za MOC v 2015 (podatki SURS, 2015) je zaskrbljujoč. Za več kot 10 indeksijskih točk namreč presega slovensko povprečje (131,7 proti 121,4), še višja je razlika pri ženskah (159,2 proti 147,6).

Tudi povprečna starost se je v samo zadnjih 10 letih povečala za kar 3 leta.

3.2 Stanovanja in stanovanjska politika

Živahno dogajanje na ravni prebivalstva v zadnjih letih (predvsem zaradi migracij) se na področju stanovanj ne odraža tako burno. Iz grafa 6 lahko vidimo, da je bila urbanizacija najbolj aktivna med leti 1960 in 1980, po osamosvojitvi Sloveniji pa je precej upadla. A kljub novim stanovanjem se število prebivalcev ni povečalo. Skupno število prebivalcev MOC se je od ustanovitve namreč zmanjšalo za 855 ljudi, od leta 1991 pa kar za 1875.

Graf 6: Število novozgrajenih stanovanj v MOC po letih
Vir: SURS, 2015

Kljub temu povprečna velikost stanovanja s 68,7 m² zaostaja za slovenskim povprečjem 79,6 m². A zaradi manjšega števila oseb na stanovanje (2,6) ni večjega odstopanja pri povprečni uporabni površini na stanovalca (26,8 m²; v SI 27,4 m²), ker je na 1.000 prebivalcev zgrajenih 432,3 stanovanj, 20 več kot je slovensko povprečje.

Skupaj je tako po statističnem zajemu v MOC 21.006 stanovanj, od tega naseljenih 18.277. Del teh praznih stanovanj je zagotovo statistične narave, preostala pa so zaradi različnih vzrokov nezasedena.

V 12.443 lastniških stanovanjih prebiva 34.042 prebivalcev, v 3.444 najetih pa 7842. Stanovanjske soseske v MOC (Otok, Lava, Ostrožno, Nova vas, Hudinja, Ljubečna, ...) so bile večinoma grajene pred letom 1981, zato njihovi predeli z večstanovanjsko gradnjo po procesu lastninjenja stanovanj v družbeni lastnini v letu 1991 nimajo urejenih funkcionalno pripadajočih zemljišč, kar je posledica zasnove sosesk kot enovite celote z zagotavljanjem prepletanja programov in jo je uspelo MOC v večini primerov ohraniti še do danes. Funkcioniranje sosesk kot celote zato v okviru celovite prenove sosesk ostaja velik izziv za mestni urbanizem.

Področje neprofitne stanovanjske politike v MOC izvajajo Nepremičnine d.o.o. kot neprofitna stanovanjska organizacija, ki jo je ustanovila Mestna občina Celje z namenom zadovoljevanja potreb po stanovanjih in izboljšanja standarda bivanja prebivalcev Mestne občine Celje. V lasti ima 2025 stanovanj, 10 % vseh v lokalni skupnosti. Z oddajo stanovanj v najem, izvajanjem in spodbujanjem stanovanjske gradnje, prenove, vzdrževanjem stanovanj in stanovanjskih hiš, družba izvaja stanovanjsko politiko v lokalni skupnosti. Osrednja dejavnost je oddaja 1900 (podatek iz leta 2015) stanovanj, s povprečno kvadraturo 54 m² v neprofitni najem. V letih 2009 do 2014 je bilo povprečno letno število prosilcev za

neprofitna stanovanja 486, dodeljenih pa povprečno 51 stanovanj na leto. Največji delež, v povprečju 41 %, je enočlanskih proslincev. Zaskrbljujoč je tudi star stanovanjski fond, izrazit predvsem v mestnem jedru, ki zahteva večja investicijska sredstva, kar posledično onemogoča družbi gradnjo novih stanovanjskih enot, ki bi uspešneje zadovoljevale potrebe po sodobnem bivanju vseh socialnih skupin v mestu. Družba ob podpori Mestne občine Celje pripravlja podlago za pripravo Lokalnega stanovanjskega programa, ki bo podal predloge temeljnih ukrepov na področju stanovanjske politike, z jasno usmeritvijo do leta 2022. Hkrati se intenzivno išče rešitve pri prenovi stanovanj v mestnem jedru ter pripravlja evropske projekte, ki bodo omogočili prenos dobrih praks stanovanjske politike evropskih mest v Mestno občino Celje.

3.3 Gospodarstvo

Celje se razvija kot pomembno regionalno izobraževalno, zaposlitveno, proizvodno, trgovsko, storitveno, zdravstveno in upravno središče ter kot pomembno regionalno prometno vozlišče.

Tako so v Mestni občini Celje locirana med drugim tudi sodišča (okrajno, okrožno, delovno, višje, upravno), regionalna gospodarska zbornica, muzeji, gledališče in številne druge javne ustanove, ki so pomembne za ta del Slovenije. Med njimi naštejmo samo sedež Upravne enote Celje, Geodetske uprave, Finančne uprave, Centra za socialno delo, številnih inšpekcijskih služb ipd.

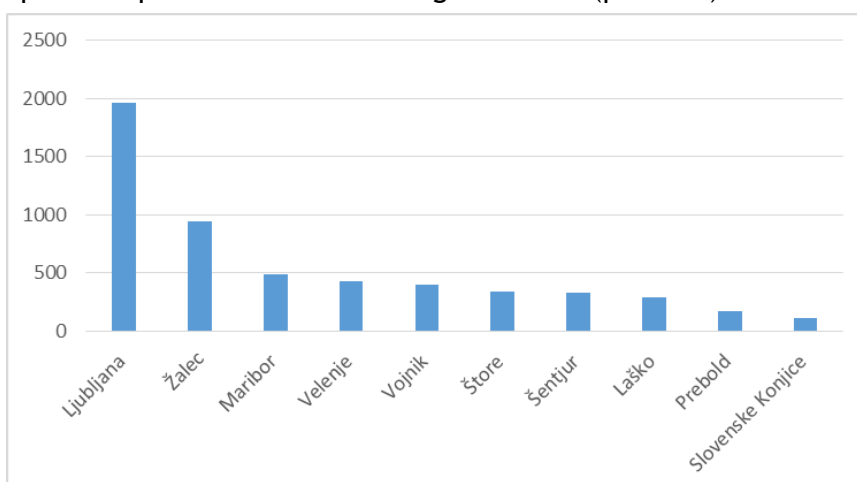
Izpostaviti je potrebno regijsko Splošno bolnišnico Celje, na katero gravitira 280.000 ljudi, ki opravijo v bolnišnici cca. 340.000 ambulantnih obiskov, za katere poskrbi več kot 1.700 zaposlenih.

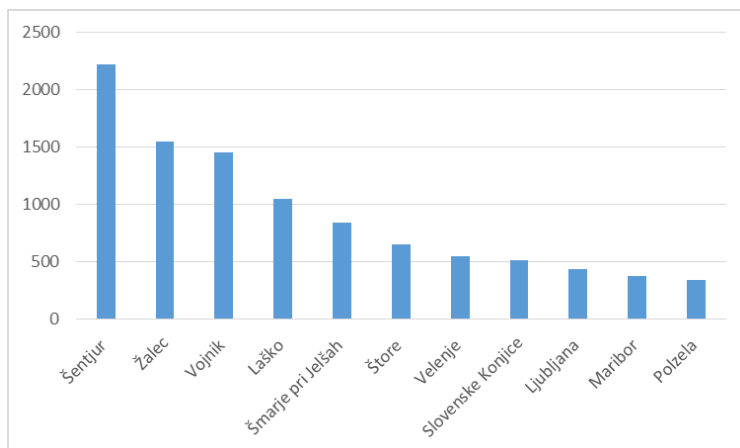
Posledica tega je, da je MOC zaposlitveno središče ne le za mestno, ampak tudi za okoliško prebivalstvo. Za MOC je torej značilen presežek delovnih mest nad številom aktivnega prebivalstva, ki biva v mestih, kar uvršča občino med *izrazito delovne občine*.

V MOC je bilo v podjetjih v letu 2014 zaposlenih 26.875 oseb, delovno aktivnega prebivalstva s stalnim prebivališčem v MOC pa je bilo 17.999. Od tega jih le 10.937 (68 %) tudi dela na območju MOC, preostalih 7062 je zaposlenih v drugih občinah. A še vedno so ti odstotki veliko boljši od povprečja za Slovenijo, ki znaša 49,1 %. Vendar se je potrebno ozreti tudi na absolutne številke delovnih migrantov (15.938 na območje MOC), ki pretežno dnevno generirajo prometne obremenitve, žal v velikem odstotku z osebnim avtomobilom. In posledično povzročajo prometne zastoje in povečano onesnaževanje zraka s hrupom in emisijami škodljivih plinov in delcev.

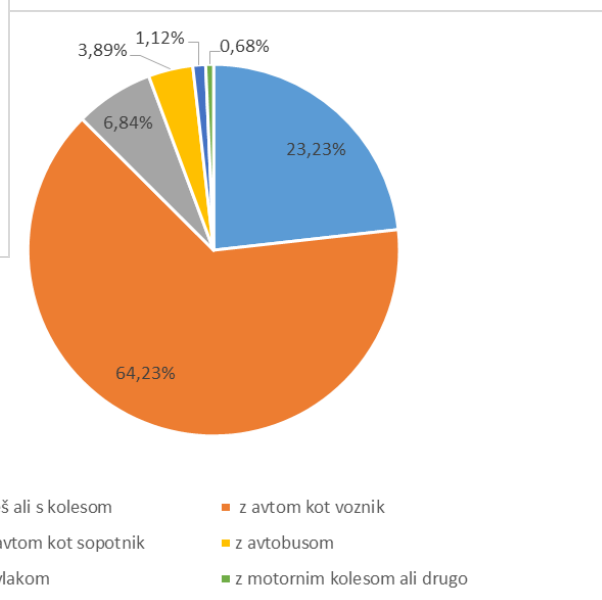
Graf 7: Število zaposlenih prebivalcev MOC v drugih občinah (prvih 10)

Vir: SURS, 2015

Graf 8: Število zaposlenih v MOC iz drugih občin po prebivališču (prvih 10)
Vir: SURS, 2015

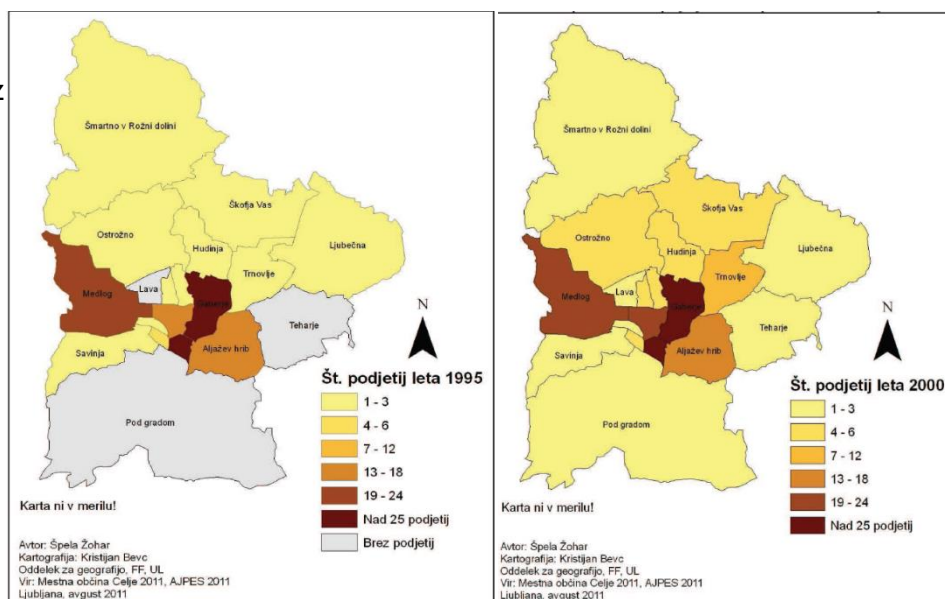

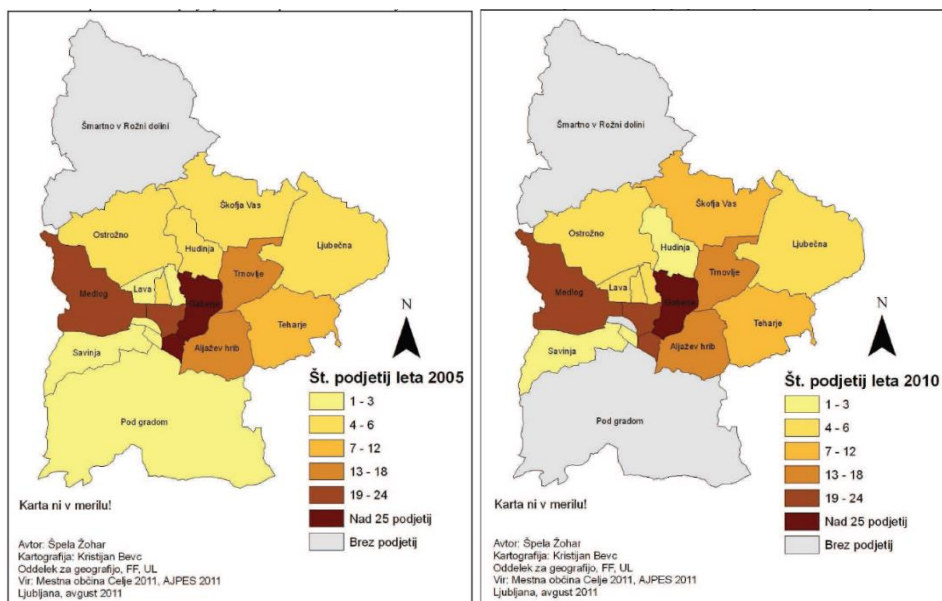
Graf 9: Način potovanja delovno aktivnih prebivalcev MOC na delo leta 2002
Vir: SURS, 2015

Spodbudnejši so podatki o dnevni migracijah prebivalcev MOC, saj jih po podatkih Popisa 2002 kar četrtina za pot na delo uporablja kolo ali pa v službo pride peš, kar gre deloma pripisati dejstvu, da je mesto bilo že z Urbanističnim načrtom iz leta 1968 načrtovano po meri »malega človeka, delavca«, ki naj za prihod na delovno mesto primarno uporablja peš hojo ali kolo, brez pretiranega poudarka na mestnem potniškem prometu zaradi neracionalnosti.

V letih po osamosvojitvi se je celjsko gospodarstvo močno prestrukturiralo. Izrazita je bila deindustrializacija velikih industrijskih kompleksov in močna terciarizacija, še posebej na področju trgovine. Kako močni so bili ti procesi priča podatek, da je leta 1993 Celje skupaj s Kranjem imelo med večjimi mesti največji presežek delovnih mest nad aktivnim prebivalstvom (Žohar, 2011, po Vrišer, Rebernik, 1993). Leta 2013 pa kažejo podatki SURSa, da je MOC sicer še vedno izrazito delovno intenzivna občina z indeksom 154, a je na lestvici nazadovala.

Karte 5, 6, 7 in 8:
Prikaz števila podjetij z več kot 10 zaposlenimi in s sedežem po KS oz MČ po letih v MOC
Vir: Žohar, 2011

Spremembe v teritorialni razporeditvi sedeža podjetij z nad 10 zaposlenimi pa nam delno lahko prikažejo primerjave kart 5-8.

Ob poznavanju lokalne razporeditve podjetij in njihove velikosti lahko iz uradnih podatkov razberemo, da je

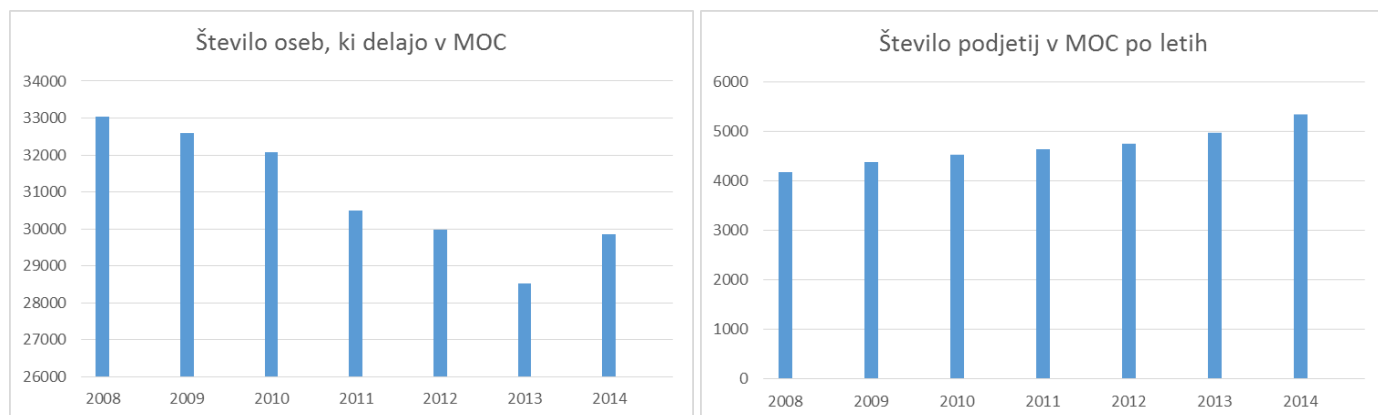
razpad večjih gospodarskih sistemov v devetdesetih povzročil povečanje števila manjših podjetij, ki so nastala v njihovih prostorih. Delno je k temu prispevalo tudi urejanje novih poslovnih con, predvsem na območju KS Trnovlje in Teharje (PC Štore, PC ob Bežigrajski cesti).

Izstopajoč pa je za zadnje obdobje podatek za območje centra, kjer je zaznati zmanjšanje števila podjetij z nad 10 zaposlenimi, kar gre pripisati preselitvi nekaterih predvsem javnih inštitucij (inšpektorati, Geodetska uprava, nekateri zavodi) na obrobje mesta v poslovne prostore v spremljajočih objektih trgovske in športne infrastrukture.

Graf 10: Prikaz gibanja števila zaposlenih v MOC v letih 2008-2014.

Graf 11: Gibanje števila podjetij v letih 2008-2014

Vir: SURS, 2015

Gospodarska kriza po letu 2008 je močno zaznamovala trg dela. Tako je od leta 2008 do 2013 izgubilo na območju mestne občine zaposlitev več kot 4.500 ljudi. Kot kažejo podatki analize iz strukture nezaposlenih in podatkov podjetij, je bila izguba delovnih mest nadpovprečna v večjih gospodarskih družbah, ki se niso uspešno prestrukturirala. Med tem ko je sektor mikro in majhnih podjetij kljub krizi rahlo rasel, predvsem na račun večjega samozaposlovanja in iskanja tržnih priložnosti nezaposlenih kot samostojnih podjetnikov. Kot deloma tudi zaradi večje prožnosti in prodornosti majhnih podjetij, ki so krizo izkoristila za svoje poslovne ideje in dejavnosti.

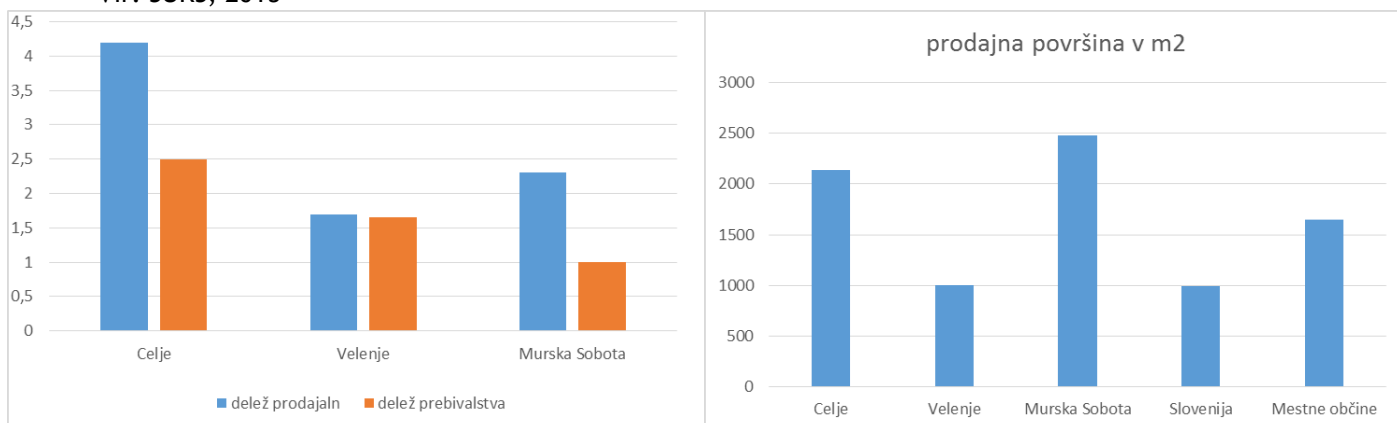
Strukturno v MOC po podatkih SURSa iz leta 2010 sedaj prevladujejo storitvene dejavnosti s 30,1 % gospodarskih družb z registrirano trgovsko dejavnostjo, tesno ji sledijo z 29,2 %

finančne in poslovne storitve ter z 10,9 % gradbeništvo. Le 12,4 % je podjetij v predelovalnih dejavnostih. A po številu zaposlenih je predelovalna dejavnost še zmeraj delovno intenzivna s 27,7 % zaposlenih v tej dejavnosti.

Nad slovenskim povprečjem je število zaposlenih v javni upravi in zdravstvu.

Kot že omenjeno, je bil v mestu po letu 1995 opazen močan razmah trgovine, ki je prepoznala močno regijsko vlogo Celja kot zaposlitvenega in izobraževalnega središča, in predvsem z gradnjo večjih nakupovalnih središč, ki so za to pretežno koristili degradirane površine nekdanjih industrijskih obratov, poskrbela, da je tako odstotkovno kot površinsko razmerje prodajaln med večjimi mesti v samem slovenskem vrhu. Žal pa je stanje v starem mestnem jedru Celja skoraj nasprotno dogajanju v novih nakupovalnih središčih na obrobju mesta. Podatki Strategije razvoja starega mestnega jedra Celja med drugim navajajo, da med številnimi vzroki za dokaj klavarno zasedenost prodajno-poslovnih prostorov prevladuje odsotnost velikega upravljavca (denimo občine) ob kombinaciji lastništva. Trenutno je zaskrbljujoče stanje pri zasedenosti zasebnih prostorov, kar je povezano z visokimi najemninami in stečajnimi postopki največjega zasebnega lastnika poslovnih prostorov v starem mestnem jedru. Na drugi strani se Mestna občina Celje že lahko pohvali s praktično 100 odstotno zasedenostjo svojih poslovnih prostorov, kar želi z aktivnim mestnim marketingom izboljšati še pri ostalih mestnih ponudnikih.

Grafa 12 in 13: Primerjava deleža prodajaln in njihovih prodajnih površin v izbranih mestih
Vir: SURS, 2015

Dodaten zagon prepoznavanja starega mestnega jedra kot privlačnega okolja, ki zagotavlja sožitje najrazličnejših uporabnikov in zasebnih ter poslovnih investitorjev, predstavljajo aktivnosti v okviru nastajajočega Programa za Mlade v Mestni občini Celje - Mladi so Celje 2015 - 2020, ki bo pripravila vsebino, seznam in izvedbeni načrt ukrepov na področju mladih, ki že leta lahko ustvarjajo in predstavljajo svoje ideje v prostorih Celjskega mladinskega centra. V zadnjem letu pa se v obliki delavnic, kjer se seznanjajo z možnostjo razvoja podjetniških idej, vključujejo tudi na področje delovanja Inkubatorja Savinjske regije. Ta skladno s strategijo gospodarstva zagotavlja prostorske in tehnične pogoje za nastajanje in delovanje podjetij v zgodnjih fazah razvoja, nudenje podpornih programov, vzpostavitev mreže zunanjih ekspertov (laboratoriji, poslovni angeli, patentni zastopniki, garancijske sheme, ipd) ter izvaja storitve za ustanovitev in začetno delovanje podjetij pod ugodnejšimi pogoji. Kar vse prispeva k doseganju cilja preseganje kazalcev povprečja razvojne uspešnosti v Republiki Sloveniji. Nadgradnjo teh aktivnosti bo pomenila vzpostavitev Generatorja, s katerim bodo vzpostavljeni infrastrukturni in tehnični pogoji za:

- »Start:up mesto«, ki bo namenjeno start:up podjetjem v prvih 3 letih njihovega razvoja. V start:up mestu bodo na voljo samostojne pisarne za izdelane ekipe, ki se bodo lahko večale oz. manjšale glede na potrebe podjetij oz. število delovnih mest, ki jih potrebujejo,

- Coworking prostor, ki bo namenjen vsem kreativcem, freelancerjem ter drugim podjetniškim ustvarjalcem, ki iščejo ustvarjalni prostor za razvoj in realizacijo poslovnih idej, ambicij ter pomoč pri lansiranju produkta na globalni trg,
- »Hišo kreative« za kreativne posameznike na področju industrijskega oblikovanja,
- Sejne sobe za sestanke, delavnice in izobraževanje.

3.4 Socialno in družbeno življenje

A mesto niso samo aktivna generacija ljudi. Velik delež, vsako leto večji, je tudi starejših nad 65 let. Trenutno predstavljajo dobrih 18 % vseh prebivalcev MOC (skoraj 9.000 jih je). To dejstvo zahteva temeljne družbene spremembe na vseh družbenih področjih (socialno varstvo, zaposlovanje, stanovanjska politika, odnosi med generacijami....). Mestna občina Celje je vključena v Globalno mrežo Starosti prijaznih mest, ki so ga v Svetovni zdravstveni organizaciji zasnovali kot odgovor na starajočo se družbo in je podpisnica Dublinške deklaracije o Starosti prijaznih mestih in skupnostih v Evropi 2013. Kakovost življenja starejših namreč ni odvisna le od primerne delovanja pokojninskega in zdravstvenega sistema, ampak tudi od ustreznih možnosti za dolgotrajno oskrbo, možnosti in spodbud za aktivno izobraževanje in vključevanje v ustrezne delovne aktivnosti, od odnosa družbe do starejših in njihovega socialnega vključevanja oziroma sobivanja ljudi različnih starosti v lokalnih okoljih. Zato je prav zanje organizirana Lokalna interdisciplinarna koordinacija za potrebe starejših - LIK, ki ima nalogo:

- usklajevati aktivnosti lokalne skupnosti, stroke in civilne družbe pri načrtovanju in izvajanju politike občine, ki se nanaša na starejše,
- spremljati izvajanje socialnovarstvenih storitev in programov za starejše v Mestni občini Celje,
- spodbujati medgeneracijsko sodelovanje in sožitje med mlado, srednjo in starejšo generacijo v Celju.

Že od leta 1991 je Mestna občina Celje članica mreže zdravih mest, ki se prav tako odvija pod okriljem Svetovne zdravstvene organizacije. V okviru projekta se aktivno soustvarja in razvija mestno okolje in krepi zdravje posameznikov, skupine in skupnosti. Skozi vse leto se izvajajo projekti in naloge, katerih osnovni cilj je promocija zdravja. Izvedba poteka v sodelovanju z Zdravstvenim domom Celje, Nacionalnim inštitutom za javno zdravje-Območno enoto Celje, Celjskimi lekarnami in mnogimi drugimi nevladnimi organizacijami.

3.5 Vzgoja, šport in izobraževanje

Seveda se pri načrtovanju prihodnosti ne sme pozabiti na najmlajše, ki bodo po zaključenem izobraževanju glavni nosilci razvoja, dinamike in ustvarjalnosti v občini. Zato za 1930 otrok v 15 enotah treh celjskih občinskih vrtcev skrbi 245 strokovnih delavcev. Vključenost najmlajših v vzgojno-izobraževalni program je nadpovprečno velika, več kot 80 %, kar je več kot 5 % nad slovenskim povprečjem.

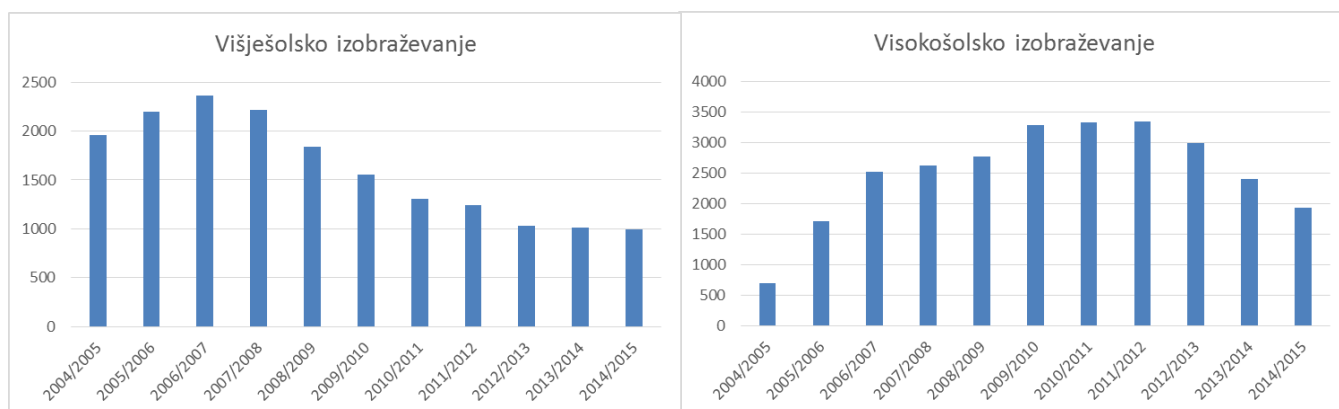
V naslednjem starostnem obdobju skrbijo za izobraževanje in vzgojo otrok zaposleni v 10 osnovnih šolah, vključno z eno podružnično in glasbeno šolo, ki vse zagotavljajo vsaj minimalne standarde glede učnih in rekreacijskih prostorov. Žal je potrebno omeniti, da je stanje vpisa v osnove šole relativno zaskrbljujoče oziroma to odraža upad natalitete, ki ima vzroke v več dejavnikih. Tako se je število otrok v osnovni šoli med leti 2000 in 2010 zmanjšalo za več kot 550, kar znaša 14 % upad. V zadnjih letih se je stanje, kot tudi na ravni celotne Slovenije, malo izboljšalo, saj je moč zaslediti rahlo povečanje števila vpisanih (90 otrok). Vendarle demografske projekcije niso obetajoče in ne nakazujejo dolgotrajnega izboljšanja zaskrbljujoče demografske situacije in hitro starajočega se prebivalstva.

Bolj pozitivno je dejstvo, da je uporaba osnovnošolskih telovadnic v času izven pouka opredeljena z občinskim pravilnikom. Tako lahko v popoldanskem času, ko ne služijo za športno-vzgojne programe samih šol, telovadnice in druge športne objekte, koristijo tudi športna društva. Na območju MOC je registriranih preko 250 različnih športnih društev in klubov. V letu 2014 je bilo preko javnega razpisa za šport sofinancirano 68 društev, v katerih je bilo 9.429 članov oz. občanov, pretežno moških. Glede na starostne kategorije je bila zastopanost sledeča: mladi 4.913, člani 1.582 in starejši 2.934. V vse sofinancirane programe je bilo v letu 2014 vključenih več kot 17.000 udeležencev. Največ je bilo osnovnošolcev in sicer okoli 13.000.

Izrazito regionalna vloga mesta se kaže tudi v organizaciji in zagotavljanju izobraževalnih ustanov višjih ravni izobraževanja. V MOC ima sedež kar enajst srednjih šol, v katerih se izobražuje več kot 7.400 dijakov, kar predstavlja skoraj 10 % delež slovenske populacije. Možnost nastanitve dijakov in študentov nudi dijaški dom, ki razpolaga s 433 posteljami.

Mestna občina Celje je za uresničevanje dolgoročnih ciljev na področju visokošolskega izobraževanja tudi soustanoviteljica javnega zavoda Regijsko višje in visokošolsko središče s sedežem v MOC. Višje in visokošolsko izobraževanje se izvaja na štirih višje- in pet visokošolskih zavodih s sedežem v MOC ter dveh visokošolskih zavodih z enoto v MOC. Podiplomsko izobraževanje je moč obiskovati na štirih podiplomskih inštitucijah. V zadnjih letih število študentov na področju terciarnega izobraževanja upada predvsem zaradi demografskih vzrokov.

Grafa 14 in 15: Gibanje števila študentov v enotah višje- in visokošolskega izobraževanja v MOC
Vir: MOC, 2015

3.6 Kultura in kulturna dediščina

Mestna občina Celje uresničuje svoje poslanstvo in zakonske obveznosti na področju kulture z zagotavljanjem stabilnih pogojev za delovanje javnih zavodov, nevladnih kulturnih organizacij, samostojnih umetnikov in drugih producentov kulturnih dobrin in storitev, ki so v javnem interesu. Za nadpovprečno bogat kulturni program in dejavnosti skrbi kar osem javnih kulturnih zavodov, kar opredeljuje Celje (ob upoštevanju števila prebivalcev) kot največje slovensko (kulturno) mesto. Poleg teh javnih inštitucij skrbi za raznoliko, pestro in bogato kulturno življenje v Mestni občini Celje še vrsta nevladnih kulturnih organizacij, in sicer ne le tistih, ki se ukvarjajo z ljubiteljsko dejavnostjo, temveč tudi tiste, ki na profesionalen način pripravljajo kulturne programe na področju sodobne umetniške produkcije.

Poseben izziv je tudi neizkoriščena infrastruktura zaradi propadlih industrijskih podjetij (stara Cinkarna Celje, Opekarna Ljubečna, Aero Celje, Zlatarna Celje, Aurea Celje, itd.), pri katerih se nakazuje možnost vzpostavitve kulturne in kreativne industrije, tudi v smislu

obrnih kulturnih dejavnosti. Z ustreznim kulturno-turističnim managementom bi bilo možno bogato kulturno dediščino kvalitetnejše prezentirati širši in strokovni javnosti ter povezati gospodarske in turistične subjekte, kar bi lahko pozitivno vplivalo na razvoj mesta. Kreativne industrije, ki so del kulturne dejavnosti in imajo gospodarske učinke, so neposredno zajete v Resoluciji o Nacionalnem programu za kulturo 2014-2017 kot tudi občinski strategiji Mestne občine Celje na področju kulture v obdobju 2014-2020.

3.7 Prometna politika

Obstoječe cestno omrežje zagotavlja dobro pretočnost lokalnega prometa. Mimo Celja poteka avtocesta Maribor - Ljubljana, s katere vodijo v mesto trije avtocestni priključki, ki so razporejeni tako, da je možen dostop do vseh delov mesta po najkrajši poti, s tem da je AC priključek - center najbolj obremenjen. Vzrok deloma leži v nepopolni izgradnji preostalih dveh priključkov, da bi lahko bolje služila lokalnim problemom. Drugi vzrok je potrebno poiskati v poteku glavnih mestnih prometnih cest v smeri sever - jug (Mariborska cesta) in vzhod - zahod (Kidričeva cesta in zahodna obvoznica), ki predstavljata tudi edini cesti za tranzitni promet v omenjenih smereh. Predvsem je težava tranzitnega prometa v smeri sever - jug po Mariborski cesti, kar predstavlja velik problem onesnaženja in hrupa, kar se vidi tudi iz meritev. Rešitev za zmanjšanje tega problema je izgradnja obvozne ceste, ki bi bila nadaljevanje obstoječega vzhodnega ali zahodnega priključka. Obe povezavi bi vodili naprej proti jugu, v smeri proti Laškemu, in se navezovali na koncept in predvideno traso tretje razvojne osi. Znotraj mesta je v smeri vzhod - zahod pomembna povezava po Dečkovi cesti, ki je že tudi precej obremenjena, predvsem v prometnih konicah (zjutraj in popoldan). Rešitev za razbremenitev omenjene ceste je dokončanje Severne vezne ceste, ki bo povezala vzhod in zahod in s tem omogočila tudi boljše izvajanje predvidene vzpostavitev javnega potniškega prometa kot tudi prometne povezave treh mestnih sosesk, Nove vasi, Lave in Ostrožnega, s čimer bi se izboljšala prometna pretočnost in zmanjšali negativni vplivi na okolje.

K temu največ pripomorejo prevozi v mestu z osebnimi vozili. Predvsem gre za prevoze na delo, v šolo in po nakupih. V manjšem delu se uporabljata kolesarski in peš promet, v najmanjšem pa javni potniški (avtobusni) promet. Izboljšanje stanja bo predvidoma z vzpostavitvijo javnega potniškega prometa, dograditvijo obstoječe kolesarske in peš infrastrukture, vzpostavitvijo sistema izposoje koles in večjega ozaveščanja prebivalcev za uporabo kolesarskega in peš prometa. Prav tako bi k zmanjšanju motornega prometa v mestu pripomogla vzpostavitev park&ride sistema.

Znotraj Starega mestnega jedra je parkirnih mest dovolj in so večinoma vedno na voljo, ker so plačljiva. Za stanovalce Starega mestnega jedra je parkiranje urejeno tako, da imajo možnost parkiranja na bližnjih javni parkirnih mestih, ki so blizu njihovim stanovanjem. Kljub temu je predvidena izgradnja garažnih hiš, ki predstavljajo boljši izkoristek prostora, kar bo omogočalo postopno ukinjanje parkirišč v Starem mestnem jedru. V stanovanjskih soseskah, kjer parkiranje ni plačljivo, je parkirnih mest premalo. Največji problem je v popoldanskem času, ko pride večina stanovalcev domov. Za tovrstno rešitev bo potrebno temeljito analizirati stanje v soseskah in izvesti ukrepe z največjimi učinki ob hkratnem zasledovanju trajnostnega razvoja mesta.

Del k temu pripomorejo tudi boljše kolesarske povezave, ki so v ožjem delu mesta v večini zgrajene, kar daje poleg ravninske lege mesta dobro možnost za uporabo koles. Manjka kakšen odsek kolesarskih stez, kot npr. Ljubljanska cesta, kar je možno urediti z ukinitvijo parkirnih mest na vozišču. Delno nepopolna je tudi umestitev kolesarskega omrežja v kolesarju bolj prijazno okolje, kot so zeleni klini ali obvodni koridorji, danes prevladujejo zgolj obcestne ali celo cestne rešitve. Kar bo delno rešeno z načrtovanimi t. i. medkrajevnimi kolesarskimi povezavami, ki bodo povezale mesto Celje s sosednjimi občinami in kraji. K

povečanju uporabe kolesarskega prometa bo pripomogla tudi postavitve več stojal za kolesa in kolesarnic, predvsem pa vzpostavitev sistema izposoje koles.

Infrastruktura za pešce je v občini dobro zgrajena, tako da je uporaba varna. Znotraj samega Starega mestnega jedra je vzpostavljena cona za pešce, kjer je vožnja z motornimi vozili dovoljena le izjemoma za dostope in dostavo, kar daje pešcem še večjo varnost.

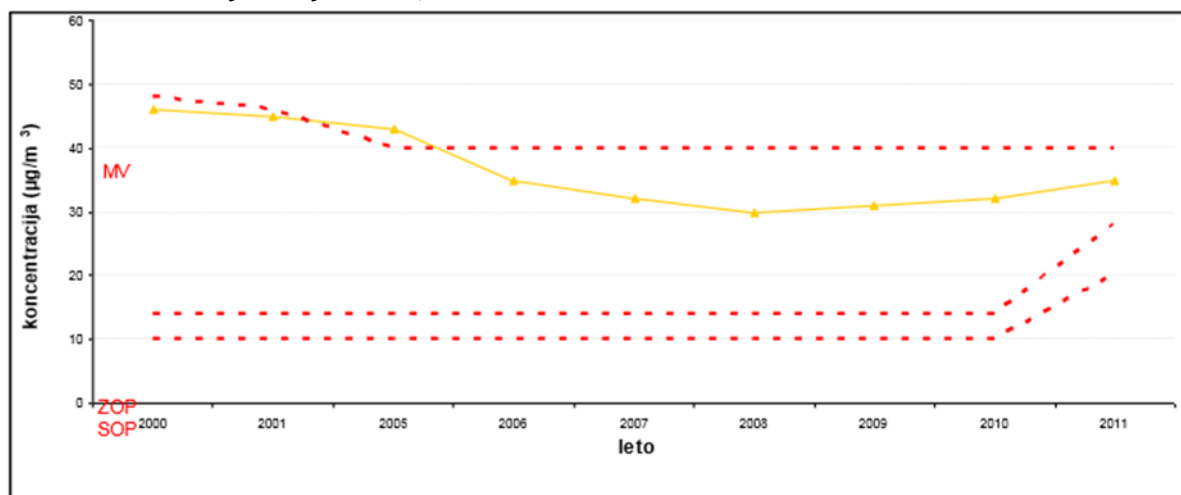
Pravega javnega potniškega prometa v mestu ni. Deloma se avtobusne linije pokrivajo s primestnim prometom. Problem tega je v prenizki frekvenci prevozov, kar zmanjša uporabnost in zanimanje uporabnikov. Vzpostavitev javnega potniškega prometa, katerega frekvenca prevozov bi bila približno 15 minut, bi zelo povečala uporabnost le-tega. Prav tako bi bile linije prilagojene potrebam v mestu. Javni potniški promet je tudi podpora sistemu park&ride.

3.8 Okolje

Mesta so bila že od nekdaj središče kulturnega, gospodarskega in političnega življenja, pa tudi nosilci napredka in razvoja. Vendar pa so z nenadzorovano urbanizacijo, zemljiško politiko, industrijsko proizvodnjo in potrošnjo prinesla tudi številne probleme v okolju. Problematika varstva okolja je po svoji naravi kompleksna, njeno proučevanje interdisciplinarno, njeno reševanje pa povezano z usklajeno in aktivno udeležbo različnih dejavnikov.

Mesto Celje je že v devetdesetih letih napravilo bistvene korake na področju sanacije okolja. Znižuje se onesnaženost zraka z žveplovim dioksidom, dimom in inhalabilnimi delci, pitna voda s katero se oskrbujejo prebivalci, je zdravstveno ustrezna, sanirana je obstoječa komunalna deponija v Bukovžlaku in tudi s pomočjo EU sredstev zgrajeni sodobna Centralna čistilna naprava Celje, Regionalni center za ravnanje z odpadki in Toplarna Celje. Vodotoki so bistveno manj obremenjeni z odpadnimi vodami kot v preteklosti, saj so zgrajene čistilne naprave in kanalizacijsko omrežje.

Graf 16: Povprečne letne koncentracije PM_{10} na merilnem mestu Celje-Bolnica
Vir: Poročilo o stanju okolja v MOC, 2015

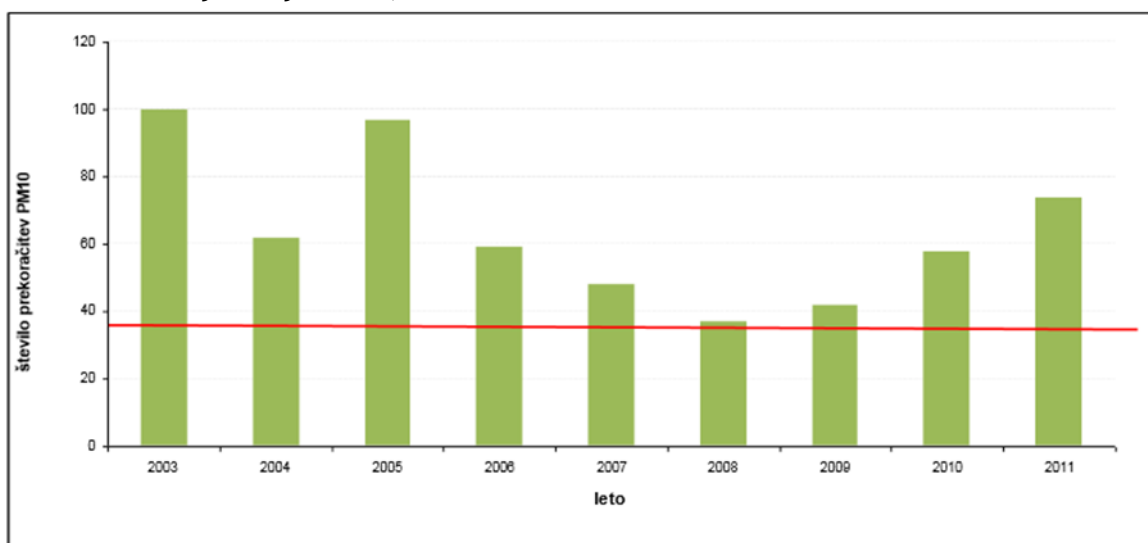
Žal pa kljub izrazitemu izboljšanju stanja okolja še vedno ostaja problem preseženih dopustnih dnevnih mejnih vrednosti delcev PM_{10} , kar je deloma tudi posledica lege mesta v najnižjem delu slabo prevetrene Celjske kotline s slabimi zimskimi klimatskimi pogoji (toplotna inverzija, neprevetrenost) in vpliva individualnih kurišč, kjer je zaznati v času gospodarske krize večji delež ogrevanja na biomaso. Poročilo o stanju okolja v MOC, 2015, ugotavlja, da je pri časovnem trendu koncentracij PM_{10} opazen vpliv prevladujočih vremenskih situacij. Trend zmanjševanja koncentracij PM_{10} je delno posledica zmanjševanja

emisij zaradi izgradnje čistilnih naprav na industrijskih objektih, delno pa posledica ugodnih vremenskih razmer v zadnjih letih. Na nižje koncentracije delcev PM_{10} v letu 2007 je vplivala nadpovprečno topla in vetrovna polovica leta, v letih 2008 in 2009 pa pogoste padavine zlasti v poletnem času.

Območje celotne mestne občine je od 2014 opredeljeno za degradirano območje zaradi pogostih prekoračitev dnevni mejnih vrednosti PM_{10} v zraku. Zato je bil sprejet vladni Načrt za kakovost zraka na območju Mestne občine Celje, po katerem se že izvaja program ukrepov, ki bodo stanje izboljšali.

Graf 17: Število prekoračitev mejne dnevne koncentracije delcev PM_{10} na merilnem mestu Celje-Bolnica

Vir: Poročilo o stanju okolja v MOC, 2015

Na področju prometa pričakujemo, da se bo stanje pomembneje izboljšalo po sprejetju Prometne strategije, kar je pogoj za sofinanciranje programov na področju trajnostnega urejanja prometa. Pomemben prispevek na področju zmanjšanja emisij iz prometa se pričakuje tudi po izgradnji tretje razvojne prometne osi, ki bo promet proti Laškemu, Krškemu in Novemu mestu, ki sedaj poteka čez mesto, zapeljala bolj po robu občine in tudi bolj tekoče. Hkrati s tem se bo zmanjšala prekomerna hrupna obremenitev ob glavni prometni osi S-J (Mariborska cesta).

Za migracije znotraj mesta bodo k bolj trajnostnim oblikam prometnih tokov pripomogle prometne ureditve po načelih trajnostne mobilnosti. Za zmanjšanje tega okoljskega bremena so predvideni projekti izgradnje mreže novih kolesarskih stez in pešpoti, izgradnja dopolnilne cestne infrastrukture za mestne avtobuse in kolesarje (npr. severna vezna cesta), izgradnja P-R parkirišč, intermodalnega logističnega centra.

Največji problem na področju varovanja okolja so še vedno prekomerno onesnažena tla s tremi onesnaževali in sicer kadmijem, svincem in cinkom. Poseben okoljski problem predstavlja tudi opuščeno industrijsko območje stare Cinkarne v velikosti 17 ha, v neposredni bližini mestnega središča. V preteklosti je na tem območju potekala metalurška proizvodnja (tudi praženje cinka). Območje je močno in heterogeno onesnaženo z anorganskimi in organskimi onesnaževali kot posledica močne industrijske dejavnosti v 20. stoletju. Gre za stara okoljska bremena.

3.9 Prostor in poselitev

Celje je v policentričnem sistemu Slovenije prepoznano kot središče nacionalnega in regionalnega pomena. Osrednje vplivno območje Celja sega na Savinjsko regijo, območje z več kot 230.000 prebivalci. Kot ključna geostrateška prednost je njegova lega na osi V. prometnega koridorja in stranske veje X. TEN koridorja. Leži neposredno ob avtocesti A1 Maribor-Ljubljana-Koper in ima tri avtocestne priključke. Glavna nosilka cestnega prometa (tudi regionalnega) v smeri zahod-severovzhod je avtocesta A1, ki se poveže s cesto v okviru tretje razvojne osi. S svojo lego in z navezavo na tretjo razvojno os lahko Celje postane zelo pomembno vozliščno mesto, ob dodatni podpori intermodalnega logističnega centra.

Za mesto Celje lahko trdimo, da je mesto dveh jeder, starega z zgodovinskim mestnim jedrom, ter z novim pretežno potrošniškim jedrom ob Mariborski cesti. Pretežni del poselitve je skoncentriran v mestnih soseskah, ki so se dokončno izoblikovale v zadnjem povojnem obdobju, od 50-tih let prejšnjega stoletja. Srčika je vsekakor staro mestno jedro, kjer se je s prenovo mestnega tlaka šele pričela njegova prenova. Je pa največji izziv za staro mestno jedro predvsem socialna prenova, ki praktično onemogoča kakršnekoli večje in zahtevnejše intervencije. Največja kvaliteta bivanja je tako v najstarejših stanovanjskih soseskah kot je Otok, nato pa se z rastjo mesta proti severu ta kvaliteta izredno hitro izgublja. Otok, ki naj bo zgled za ostale soseske, ima praktično vse funkcije, ki jih soseska mora imeti: trgovino, šole, dom upokojencev, bližino zdravstvenih ustanov, upravnih funkcij, kvalitetno urejene zelene površine. Hkrati ima primerno gostoto pozidave, ki omogoča kvalitetno bivanje. Pri ostalih soseskah pa je največji problem odsotnost urejenih javnih površin oziroma njihova uporaba prvenstveno za potrebe mirujočega prometa. Velik problem so tudi prazna stanovanja in nepozidana stavbna zemljišča, kar vse negativno vpliva na doseganje kritične gostote tako za potrebe vzpostavitve javnega potniškega prometa kot za racionalno rabo vseh mestnih funkcij. Zapostavljene so tudi ranljive skupine, za katere ni na voljo zadosti stanovanj niti jim ni prilagojena ustrezna prometna in družbena infrastruktura, izpostaviti je potrebno predvsem dostopnost za gibalno ovirane ljudi, ki pa se z dobrim sodelovanjem z društvom gibalno oviranih ljudi hitro izboljšuje. Velik izziv za prihodnost je tudi umestitev medgeneracijskih centrov, ki bi lahko postali ključ za socialno povezanost sosesk.

3.9.1 Zeleni sistem

Celje ima obsežne zelene površine, med drugim se ponaša z več kot 100 ha velikim mestnim gozdom, skozi katerega je speljan obsežen sistem pešpoti in trim stez. Kot novost ima tudi trenutno največjo hiško na drevesu v Sloveniji, ki je javno dostopna in namenjena za izobraževalne vsebine. Na drugi strani ima mestni park, ki je zaščiten kot vrtna arhitekturna dediščina. Severno od mesta se nahaja še Šmartinsko jezero, južno pa Celjska koča, oba sta izven območja obravnave, vendar pomembno vplivata na kvaliteto življenja Celjanov. Velik potencial nudijo tudi vodne in obvodne površine, ki so še premalo izkoriščene. Največja težava mesta je, da nima izgrajena večjega sodobnega parka, ki bi omogočal umeščanje sodobnih prostočasnih in rekreativnih dejavnosti. Ravno tako so zanemarjene manjše zelene površine znotraj območij stanovanjskih sosesk, ki se praviloma spreminjajo v napol divje parkirne površine. Vse te zelene površine pa niso primerno povezane v zeleni sistem mesta, še posebej pri tem izstopa odsotnost povezave v smeri sever jug. Pereč problem je tudi nekritično obrezovanje in odstranjevanje posamičnih dreves. Problematično je tudi vrtničarstvo, saj ne obstaja možnost brezplačnega vzorčenja onesnaženosti zemljin iz katerega bi bili jasno razvidni deleži težkih kovin na posameznih območjih. S tem se tudi posplošuje mnenje, da je celotno območje Celja onesnaženo s težkimi kovinami.

3.9.2 Planski akti in vključevanje javnosti pri procesih načrtovanja

Prostorski razvoj se še vedno izvaja v okvirih prostorskega plana iz leta 1986, ki je bil izdelan v popolnoma drugačnih družbenih okoliščinah. Občina je v preteklem obdobju dopolnjevala prostorski plan z manjšimi spremembami in dopolnitvami, vendar ni naredila novega celovitega dokumenta, ki bi odražal vizijo prihodnjega razvoja mesta. Razvoj mesta tako še

vedno sledi načrtovanim usmeritvam zastarele planske dokumentacije in parcialnim spremembam. Vključevanje javnosti pri pripravi prostorskih aktov je praviloma omejeno na zakonsko določene javne razgrnitve oziroma na predstavitve že izdelanih projektov. Za določene načrtovane posege v prostor se občasno oblikujejo civilne iniciative, ki oblikujejo svoja stališča oziroma generalno nasprotujejo posameznim rešitvam.

Zaradi naštetega je narejen velik korak pri pripravi TUS, kjer je bilo nevladni organizaciji s področja urejanja prostora zaupano vključevanje tako strokovne kot laične javnosti. Osnovni namen je bil pridobiti mnenja in predloge za izboljšave na osnutek trajnostne urbane strategije, kot tudi samostojne projektne ideje in vsebine, ki bi jih bilo moč vključiti v končno verzijo strategije ob upoštevanju multiplikatornih učinkov predlaganega projekta in njegovi skladnosti z merili potrjevanja posameznih projektov.

3.10 Sprejeti razvojni dokumenti Mestne občine Celje

Pred zastavitvijo nove vizije in ciljev, ki bodo nadgradili sedanje stanje, je smiselni tudi širši pogled na sprejete razvojne občinske dokumente in na procese ter usmeritve v neposredni okolici, v regiji, državi in nenazadnje Evropi. Upoštevati je potrebno tudi določena načela in širše cilje skupnosti za hitrejši in učinkovitejši razvoj lokalnega območja. Zato v nadaljevanju podajamo pregled obstoječih razvojnih dokumentov občine, regije in države ter njihovega upoštevanja pri pripravi TUS in njegovih prednostnih naložb.

3.10.1 Operativni program za izvajanje Evropske kohezijske politike v obdobju 2014 - 2020

Operativni program za izvajanje Evropske kohezijske politike v novem programskem obdobju 2014-2020 je strateški nacionalni dokument za črpanje sredstev Evropskega sklada za regionalni razvoj (ESRR), Evropskega socialnega sklada (ESS) in Kohezijskega sklada (KS). Določa 11 tematskih ciljev, katerih podcilji bi naj v trenutnem finančnem obdobju EU najbolj prispevali k napredku Slovenije. Slovenija, razdeljena na dve kohezijski regiji, bo v obdobju 2014 - 2020 razpolagala z okvirno 3,255 mrd €. Vzhodna kohezijska regija, kamor se uvršča Mestna občina Celje, bo lahko črpala približno 60 % sredstev, namenjenih Sloveniji.

Del teh sredstev, predvidoma 117 mio €, bo lahko 11 mestnih občin preko mehanizma celovitih trajnostnih naložb (CTN) z izvajanjem Trajnostnih urbanih strategij (TUS) namenilo za projekte, ki bodo zasledovali specifične cilje upravičljivih prednostnih naložb znotraj dveh prednostnih osi. Ti prednostni osi sta (IV.) Trajnostna raba in proizvodnja energije in pametna omrežja ter (VI.) Varstvo okolja in spodbujanje učinkovite rabe virov.

Strateško naravnani cilji TUSa MOC so naravnani tako, da ukrepi, ki bodo pripeljali k uresničitvi zastavljenih operativnih ciljev, ustrezajo zahtevam specifičnih ciljev posameznih prednostnih naložb in neposredno odgovarjajo na izpolnjevanje posameznih kazalcev učinkovitosti.

3.10.2 Strategija prostorskega razvoja Slovenije

Odlok o strategiji prostorskega razvoja Slovenije (Uradni list RS, št. 76/04, v nadaljevanju SPRS) je temeljni državni dokument o usmerjanju razvoja v prostoru. Podaja okvir za prostorski razvoj na celotnem ozemlju države, postavlja usmeritve za razvoj v evropskem prostoru ter določa zasnovo urejanja prostora, njegovo rabo in varstvo. SPRS je temeljni nacionalni strateški prostorski akt in celovit prostorski dokument, ki temelji na konceptu vzdržnega prostorskega razvoja. SPRS ne postavlja obveznih izhodišč, zavezujoča je le njegova celotna vsebina, ki je vodilo za vse druge ravni načrtovanja prostorskega razvoja.

Tako si SPRS zastavlja sledeče cilje vzdržnega prostorskega razvoja Slovenije:

1. racionalen in učinkovit prostorski razvoj,
2. razvoj policentričnega omrežja mest in drugih naselij,
3. večja konkurenčnost slovenskih mest v evropskem prostoru,

4. kvaliteten razvoj in privlačnost mest ter drugih naselij,
5. skladen razvoj območij s skupnimi prostorsko razvojnimi značilnostmi,
6. medsebojno dopolnjevanje funkcij podeželskih in urbanih območij,
7. povezanost infrastrukturnih omrežij z evropskimi infrastrukturnimi sistemi,
8. preudarna raba naravnih virov,
9. prostorski razvoj usklajen s prostorskimi omejitvami,
10. kulturna raznovrstnost kot temelj nacionalne prostorske prepoznavnosti,
11. ohranjanje narave,
12. varstvo okolja.

S trajnostno urbano strategijo Mestne občine Celje vse te zastavljene cilje preko zastavljenih strateških ciljev tudi uresničujemo in jih v določenih za mesto pomembnih segmentih (varstvo okolja in preudarna raba naravnih virov, privlačnost mest, učinkovit prostorski razvoj) tudi nadgrajujemo in izpostavljamo kot tista ključna področja, ki so za Celje najbolj pomembna in bodo služila za prepoznavnost trajnostno naravnane mesta v regionalnem kot tudi nacionalnem prostoru.

Zasnova prostorskega razvoja države je opredeljena s prioriteta, ki so za krepitev urbanih središč ključnega pomena:

1. enakovredna vključenost Slovenije v evropski prostor,
2. policentrični urbani sistem in regionalni prostorski razvoj,
3. vitalna in urejena mesta,
4. usklajen razvoj širših mestnih območij,
5. povezan in usklajen razvoj prometnega in poselitvenega omrežja ter izgradnja gospodarske javne infrastrukture,
6. vitalnost in privlačnost podeželja,
7. krepitev prepoznavnosti kakovostnih naravnih in kulturnih značilnosti krajine,
8. prostorski razvoj v območjih s posebnimi potenciali in problemi.

Celje je v SPRS opredeljeno kot središče nacionalnega pomena, kot pomembno zaposlitveno, proizvodno in storitveno središče ter kot pomembno regionalno prometno vozlišče, kar bomo z operativnimi cilji v Trajnostni urbani strategiji še okrepili. Negativne posledice, ki jih prinaša vozlišče prometnih tokov, bomo v sodelovanju z državo in zastavljenimi cilji v TUS uspešno zmanjšali. Izkoristili pa bomo vozliščno lego in tudi izvor številnih pomembnih prometnih povezav: daljinska cestna povezava mednarodnega pomena (avtocesta), cestna povezava čezmejnega pomena (3. razvojna os), daljinska železniška povezava nacionalnega pomena, regionalni železniški povezavi, evropske in nacionalne peš in kolesarske poti. Hkrati je Celje označeno kot mednarodno/nacionalno prometno vozlišče, prometni terminal nacionalnega pomena ter javno letališče za mednarodni zračni promet nižje kategorije. Širše območje Celja je opredeljeno kot območje integriranega javnega prometa in poselitve, pa tudi kot območje prenove degradiranega območja. Na področju energetskega sistema poteka skozi Celje mednarodni elektroenergetski in plinovodni povezavi (v smeri vzhod-zahod), hkrati ima mesto status skladišča slovenskih rezerv naftnih derivatov. Mestna občina Celje spada v Zgornje Savinjsko območje ravnanja z odpadki prvega reda, ki je tudi locirano v sami občini. Območje Celja je uvrščeno v eno od temeljnih turističnih območij, kjer se omogoča prostorski razvoj turističnih dejavnosti. Podrobneje se turistična dejavnost izvaja v okviru mesta z zaledjem, kar je uvrščeno med druga jedrna območja, kjer se medsebojno povezuje posamične obstoječe ali nove programe in se izogiba pretiranim koncentracijam programov in infrastrukture v prostoru.

3.10.3 Regionalni razvojni program Savinjske regije

Regionalni razvojni program Savinjske regije (RRP RS) 2014 - 2020, potrjen marca 2015 na MGRT, je osnovni strateški dokument regije z izdelano razvojno vizijo regije, razvojno specializacijo, specifičnimi cilji in ukrepi za njihovo izvajanje. Tako bo regija težila k

družbeno celovitemu in teritorialno enakomernemu trajnostnemu razvoju s pomočjo naslednjih *razvojnih ciljev*:

- doseganje trajnostne gospodarske in družbene rasti,
- doseganje visokih bivalnih, poslovnih in okoljskih standardov,
- aktiviranje svojih naravnih in človeških virov,
- krepitev družbene odgovornosti na vseh ravneh dela in bivanja v regiji,
- povečevanje delovno aktivnega prebivalstva,
- povečevanje dostopnosti in urejenosti regije,
- krepitev uravnoveženega policentričnega razvoja, krepitev obeh središč nacionalnega pomena Celje in Velenje in krepitev njunih vlog v somestje nacionalnega in mednarodnega pomena
- izoblikovanje Savinjske urbane regije in varovanje naravnih vrednot in kulturne dediščine,

ki se bodo zasledovali znotraj štirih *razvojnih prioritet*:

- predelava in obdelava materialov,
- prehranska oskrba,
- trajnostni turizem,
- energetska oskrba,

in uresničevali v sklopu osmih ključnih *razvojnih področij* Savinjske regije:

- trajnostna gospodarska rast
- trajnostni teritorialni razvoj regije
- samooskrba regije
- vključujoča družba
- trajnostni turizem
- blaginja družbe
- upravljanje z naravnimi viri
- infrastruktura za boljše stanje okolja in trajnostno mobilnost.

Ta razvojna področja vsebinsko združujejo 167 ožje evidentiranih projektnih predlogov. V nadaljevanju bo regija pristopila k izdelavi dogovora regije, ki bo izvedbeni dokument in bo vključeval projekte regionalnega pomena primerne za neposredno financiranje.

Projekti, ki jih vključujemo v TUS, so vsebinsko zajeti po posameznih razvojnih prioritetah in specifičnih ciljih Savinjske regije ter tako v celoti izpolnjujejo zastavljene cilje na regionalnem nivoju.

3.10.4 Območni razvojni program Osrednje Celjsko 2014-2020

Meseca maja 2015 je bil na 16. seji Območnega razvojnega sveta Osrednje celjsko sprejet Območni razvojni program Območno razvojnega partnerstva Osrednje Celjsko 2014-2020. Območni razvojni program Območno razvojnega partnerstva Osrednje Celjsko 2014-2020 (v nadaljevanju ORP) je temeljni strateški in programski dokument na subregionalni ravni in je skladen s temeljnim programskim dokumentom na regionalni ravni - Regionalnim razvojnim programom Savinjske regije 2014-2020 ter strateškim in programskim dokumentom na nacionalni ravni. ORP Osrednje Celjsko je hkrati sestavni del Regionalnega razvojnega programa Savinjske regije 2014-2020.

ORP temelji na prepoznavanju razvojnih potencialov subregije Osrednje Celjsko, opredeljuje razvojne prednosti območja območnega razvojnega partnerstva kot dela razvojne regije, določa razvojne prioritete subregije in vsebuje finančno ovrednotene programe spodbujanja razvoja na območju subregije. S pomočjo investicij na naslednjih področjih:

- investicije v infrastrukturo,
- razvoj podjetništva in podeželja,
- urbani trajnostni razvoj mesta Celje v povezavi s

- krepitvijo in vitalnostjo podeželskega zaledja, specializacijo turizma se bo zasledovalo cilj dviga kakovosti življenja v subregiji Osrednje Celjsko.

Projekti, ki jih vključujemo v TUS, se vsebinsko navezujejo na nabor projektov posameznih razvojnih prioritet in specifičnih ciljev Območnega razvojnega programa Osrednje Celjsko ter tako v celoti izpolnjujejo zastavljene cilje na subregionalnem nivoju.

3.10.5 Strategija razvoja gospodarstva Mestne občine Celje 2014-2020

V mesecu marcu 2014 je Mestni svet Mestne občine Celje sprejel strateški dokument MOC na področju gospodarstva - Strategijo razvoja gospodarstva MOC 2014-2020 (SRG MOC).

Na njegovi podlagi namerava MOC zagotavljati blaginjo svojim občanom z razvojem gospodarstva, ki bo temeljilo na treh povezanih *prioritetnih področjih*:

- proizvodnja,
- obrti in podjetništvo ter
- turizem in kmetijstvo

z vsemi podpornimi storitvami in dejavnostmi, ki zajemajo servisne in storitvene dejavnosti, logistične in poslovne centre ter sejensko dejavnost. »Poslanstvo Mestne občine Celje je, da v skladu z zakonodajo in možnostmi zagotovi lokalno infrastrukturo in stimulatívno okolje za razvoj gospodarstva.« (SRG, 2014)

Strateška cilja SRG MOC sta:

- blaginja občanov in
- preseganje kazalcev povprečja razvojne uspešnosti v Republiki Sloveniji.

Strategija za doseganje strateških ciljev določa štiri *specifične cilje*:

- dvig gospodarske aktivnosti,
- Celje - prepoznavna turistična destinacija,
- povečanje samooskrbe in
- zagotovitev stimulatívnega poslovnega okolja,

ki se bodo izvajali s pomočjo 27 ukrepov, ki podpirajo uresničitev navedenih specifičnih ciljev.

Projekti, izvajani na podlagi Trajnostne urbane strategije, bodo neposredno naslavljali večino specifičnih ciljev SRG MOC, saj bodo s svojo realizacijo imeli neposredne pozitivne gospodarske, prostorske in družbene posledice.

3.10.6 Strategija razvoja starega mestnega jedra Celja

V februarju 2015 je Mestni svet Mestne občine Celje sprejel Strategijo razvoja starega mestnega jedra Celja (SR SMJ), ki bo prispevala k temu, da bo »Staro mestno jedro Celja leta 2020 živahen in udoben, raznolik, kreativen in samozavesten ter v kakovost usmerjen življenjski prostor.« (SR SMJ, 2015)

Osnovna *strateška cilja* strategije SMJ sta:

- povečati pestrost ponudbe in
- dvigniti kakovost bivanja v SMJ.

Glavni cilji strategije SMJ so:

- spodbuditi zasebne investicije v centru mesta,
- izboljšati srednje in dolgoročne pogoje za razvoj SMJ,
- jasno pozicionirati SMJ,
- predstaviti možnosti za boljšo uporabo nepremičnin,
- izdelati predloge konkretnih ukrepov in projektov,
- osnovati načrt za delo enote mestnega marketinga v Celju.

Specifični cilji strategije SMJ po posameznih področjih so:

- na področje maloprodaje postati storitveno usmerjeno nakupovalno mesto v Savinjski regiji,
- na področju turizma postati kulinarčni biser na vplivnem območju,
- na področju kulture postati zgodovinski dragulj regije Alpe-Jadran,
- na področju urbanega razvoja postati udobna dnevna soba vseh prebivalcev Celja.

Poslanstvo Mestne občine Celje je, da v skladu z zakonodajo in možnostmi ustvari pogoje za privlačno in zanimivo mestno jedro za sožitje najrazličnejših uporabnikov in zasebnih ter poslovnih investorjev.

S projekti iz trajnostne urbane strategije bomo naslavljali predvsem cilje, vezane na dvig kakovosti bivanja na podlagi priprave demonstracijskih projektov energetske prenove stavb in dviga kakovosti bivanja z učinkovito rabo prostora in izboljšano urbano mobilnostjo, kar bo pripomoglo k lažjemu doseganju specifičnih ciljev strategije zaradi izboljšanja urbanega okolja in oživitve mesta.

3.10.7 Program za kulturo Mestne občine Celje 2014-2020

V juliju 2014 je Mestni svet Mestne občine Celje sprejel strateški dokument s področja kulture - Program za kulturo Mestne občine Celje 2014-2020. S tem programom Mestna občina Celje opredeljuje javni interes na področju kulture, prioritete, ukrepe ter cilje in kazalce za njihovo doseganje v obdobju 2014 – 2020.

Program opredeljuje kar 18 *strateških ciljev s področja kulture, med katerimi izpostavljamo naslednje:*

- krepitev lokalne kulturne identitete in mednarodne prepoznavnosti Celja kot kulturnega mesta,
- izboljšanje časovne, cenovne in fizične dostopnosti javnih kulturnih dobrin in storitev občanom in občanom Mestne občine Celje,
- ohranitev, oživitev in predstavitev kulturne dediščine Celja,
- krepitev sodelovanja in partnerstva med javnimi zavodi in nevladnimi kulturnimi organizacijami,
- obnova več kulturnih objektov,
- kandidatura Mestne občine Celje za Evropsko prestolnico kulture leta 2025.

Nadalje se ti strateški cilji za vsako izmed kulturnih področij (gledališče, ples, muzeji, turizem,...) konkretizirajo z operativnimi cilji pod področja in kazalniki za merljivost uspešnosti zasledovanja ciljev.

Premišljeno izbrane prednostne naložbe TUS bodo s svojo večprogramsko in večpodročno zasnovo neposredno pripomogle k boljši prometni in časovni dostopnosti kulturnih dobrin ter z izboljšanjem urbanega okolja in oživitvijo mesta pripomogle k še boljšemu koriščenju tudi kulturnih potencialov mesta.

3.10.8 Lokalni energetski koncept Mestne občine Celje

Lokalni energetski koncept (v nadaljevanju: LEK) je strateški dokument trajnostne energetike občine. Izdelan je z namenom, da se najprej ugotovi obstoječe stanje oskrbe in rabe energije na lokalni ravni, da se to stanje analizira in ugotovijo šibke točke. Analizirani so tudi potenciali učinkovitejše rabe energije in izrabe obnovljivih virov energije. Na tej osnovi so opredeljeni ukrepi, ki upoštevajo obstoječe stanje (šibke točke, potenciale, priložnosti) in tudi načrtovani razvoj. Predlagane so rešitve za racionalizacijo rabe energije, učinkovitejšo in trajnostno oskrbo z energijo ter uvajanje obnovljivih virov energije v lokalno energetsko bilanco, vse to pa se posledično odrazi tudi v zmanjšanju emisij toplogrednih

plinov in drugih onesnaževal, kar je še eden od ciljev lokalnega energetskega koncepta. Posebno poglavje v LEK-u je namenjeno tudi povečevanju osveščenosti in informiranosti porabnikov energije.

V LEK-u je poudarek na izvajanju ukrepov za učinkovito rabo energije na vseh področjih, še zlasti pa v javnih objektih. Opredeljeni so tudi potencialni obnovljivi viri, ki so na razpolago v občini in bi jih bilo smiselno izkoristiti, kar je nakazano tudi v akcijskem načrtu.

Cilji lokalnega energetskega koncepta so:

- zmanjšanje skupne rabe energije v zgradbah za 10 % do leta 2020 glede na leto 2010,
- povečati delež obnovljivih virov energije za 4 % do leta 2020 glede na leto 2010,
- zmanjšanje rabe električne energije za javno razsvetljavo v MOC,
- povečati motiviranost, osveščenost in energetske zavesti o pomembnosti učinkovite rabe energije in spodbujanja obnovljivih virov energije v MOC.

S projekti celostne prenove mestnih sosesk, demonstracijskimi aktivnostmi celovite energetske prenove javnih in stanovanjskih objektov, premišljenimi prometnimi ukrepi (uvredba P&R sistema, nadgradnja sistema peš in kolesarskih povezav), vzpostavitev projektne pisarne za prenovo urbanih območij bomo pri izvajanju TUS neposredno sledili in uresničevali cilje lokalnega energetskega koncepta.

3.10.9 Trajnostni energetskega akcijskega načrta Mestne občine Celje (SEAP)

V mesecu juniju je Mestni svet Mestne občine Celje sprejel Trajnostni energetskega akcijskega načrta Mestne občine Celje (SEAP). Njegova izdelava sloni na izdelanem Lokalnem energetskega konceptu iz leta 2011. Razlog izdelave je pridružitev Mestne občine Celje 3. 12. 2013 Konvenciji županov, ki zavezuje župane in druge nosilce odločitev, da na svojem področju zmanjšajo emisije CO₂ vsaj za 20 % do leta 2020.

Konvencija županov je ambiciozna pobuda Evropske komisije in Odbora regij, ki združuje evropske župane najbolj pionirskih mest v trajno mrežo in pomeni odgovor mest na globalno segrevanje. Lokalne oblasti imajo namreč ključno vlogo pri blažitvi podnebnih sprememb, saj več kot polovica emisij toplogrednih plinov nastane v mestih, kjer živi in dela 80 % evropske populacije. Ta skupno porabi več kot 80 % energije. Lokalne in regionalne oblasti si torej skupaj z nacionalnimi vladami delijo odgovornost za boj proti globalnemu segrevanju.

S podpisom Konvencije se je Mestna občina Celje zavezala, da bo izdelala Trajnostni energetskega akcijskega načrta (v nadaljevanju: SEAP ali Akcijskega načrta), ki bo določil ukrepe in potrebne aktivnosti za doseganja končnega cilja, to je zmanjšanje emisij CO₂ za najmanj 20 % do leta 2020, glede na referenčno leto 2010. Akcijskega načrta je v prvi fazi namenjen izključno javnemu sektorju. S svojimi politikami, zgledom in načrtom pa lahko lokalna skupnost vpliva na energetskega učinkovitost tudi v drugih sektorjih.

Glavni cilji SEAPa so:

- zmanjšanje emisij CO₂ na vseh področjih z izvajanjem ukrepov učinkovite rabe energije (URE), izkoriščanjem obnovljivih virov energije (OVE), učinkovitim upravljanjem in nadzorom nad energijo, izobraževanjem in drugimi ukrepi,
- zmanjšanje rabe energije v javnem sektorju: javne zgradbe, promet in javna razsvetljava,
- zagotovitev zanesljive oskrbe z energijo in diverzifikacije energetskega virov.

Na osnovi ciljev in prioriteten ukrepov SEAP in LEK predstavljajo prednostne naložbe TUS premišljeno izbrano trajnostno usmeritev mesta, ki bodo z realizacijo in multiplikatornimi učinki na promet, okolje in grajeno strukturo (predvsem stavbe) učinkovito pripomogle k uresnitvi postavljenih ciljev.

3.10.10 Občinski program varstva okolja za Mestno občino Celje (2009-2013)

Občinski program varstva okolja za mestno občino Celje (OPVO za MOC), sprejet na Mestnem svetu decembra 2009, je strateški dokument za načrtovanje in izvajanje okoljskega razvoja Mestne občine Celje, ki je času izdelave TUS še vedno v veljavi. Zasleduje vizijo zagotavljanja uravnoveženega trajnostnega razvoja s posebno skrbjo za okolje. To pomeni, da bomo upravljanje z okoljem usmerjali na:

- odpravljanje okoljskih bremen in vzpostavljanje okoljskih standardov na tistih segmentih okolja, ki sedaj še niso zadovoljeno sanirani;
- trajnostno rabo naravnih virov,
- vključevanje zahtev varstva okolja pri načrtovanju prostorskega razvoja,
- integracijo oziroma upoštevanje okoljskih vsebin v sektorskih politikah,
- uvedbo najboljših razpoložljivih okoljskih tehnologij,
- spodbujali trajnostne proizvodnje in potrošnjo,
- spodbujanje okoljske ozaveščenosti in dialoga z vsemi zainteresiranimi ter sodelovanje javnosti.

Zaradi starih bremen spada Celje med bolj onesnažena območja v Sloveniji, zato je izredno pomembno, da se najprej evidentirajo in počistijo stara bremena. Mestna občina Celje dalje velik poudarek torej tlem, zraku (promet), hrupu in varčni rabi energije.

Namen OPVO za MOC je prepoznati okoljske probleme na osnovi Poročila o stanju okolja v MOC ter pripraviti ukrepe za njihovo rešitev. Posledica tako zasnovanega okoljskega razvoja je ugodna kvaliteta življenja za vse, ki prebivajo v Mestni občini Celje kot tudi za prebivalce sosednjih občin in širše regije.

Strateške usmeritve tega dokumenta so:

- varstvo zraka in prilagajanje podnebnim spremembam,
- sanacija in varstvo tal,
- trajnostno usmerjen razvoj prometa (trajnostna mobilnost) in varstvo pred hrupom,
- trajnostno ravnanje z vodami,
- ohranjanje narave in mestnih zelenih površin,
- učinkovito ravnanje z odpadki,
- okoljsko informiranje in ozaveščanje.

Cilji OPVO za MOC so:

- na osnovi stanja okolja in vizije okoljskega razvoja MOC določiti okoljske prioritete,
- za okoljske prioritete pripraviti izvedljive systemske in operativne ukrepe ter jih tudi finančno ovrednotiti,
- zasnovane ukrepe za OPVO za MOC dati v presojo tudi drugim zainteresiranim skupinam.

Okoljski cilji OPVO za MOC so razdeljeni na posamezne segmente okolja. Vsak okoljski cilj ima razdeljene ukrepe za doseganje teh ciljev. Okoljske cilje OPVO na 4 leta preverja Poročilo o stanju okolja v MOC, ukrepi pa se glede na rezultate in tudi državne usmeritve izvajajo preko raznih operativnih programov/projektov, kot je denimo Odlok o načrtu kakovosti zraka V Mestni občini Celje. Vse te cilje se z naborom naložb in strateških usmeritev v okviru TUS zasleduje, saj celovite naložbe vključujejo multiplikativne učinke, ki se bodo kazali na manjših emisijah iz prometa, področja ogrevanja stavb, bolj trajnostni uporabi prevoznih sredstev znotraj mesta kot tudi manjših potrebah po vsakodnevnih premikih zaradi učinkovitejše rabe prostora v urbanem prostoru.

3.10.11 Analiza prednosti, slabosti, priložnosti in nevarnosti

V okviru vključevanja javnosti v projekt priprave TUS smo v okviru izvedenih delavnic za javnost s pomočjo nevladne organizacije in strokovnih srečanj ter viharjenja možganov med člani in nečlani strokovne skupine TUS izvedli t.i. SWOT analize; analize prednosti, slabosti, priložnosti in nevarnosti, katerih glavne povzetke navajamo v nadaljevanju v preglednici 2 in ki so služili pri oblikovanju vizije in ciljev nadaljnjega razvoja Mestne občine Celje.

Preglednica 2: Rezultati SWOT analize z javnostjo

Vir: Metro SR, 2015

	prednosti /priložnosti	slabosti / nevarnosti
lega	- dobra geostrateška lega - vozlišče - zgodovinski pomen / turizem (imamo bogato zgodovino, vendar je ne tržimo) - sejmsko mesto (ugodna makrolokacija, v dosegu 200 mil. ljudi, dobra mikrolokacija izven središča mesta ob AC, majhno obvladljivo mesto za razstavljalce) - dobra navezava na Ljubljano in Maribor - obvladljiva velikost mesta - mesto športa - mesto prireditvev - regijsko središče (povzročajo vsakodnevne migracije dijakov, študentov, zaposlenih) - izobraževalni center - bližina zdravilišč (središče zdraviliške regije)	- premalo turistov (slabi turistični tokovi) - ne poudarjamo posebnosti Celja (npr. zgodovine), slaba promocija - ni izkoriščena navezava na Šaleško - ni mladinskega turizma (ker ni ugodnih prometnih povezav) - ni logističnih centrov (ki bi bili nujni glede na lego mesta) - ni mobilnostnega centra (z informacijami o nakupu in veljavnosti vozovnic, o P&R sistemu) - ni kvalitetnih aktivnosti v poletnih mesecih - neizkoriščen potencial mladih - neizkoriščen potencial uspešnega gospodarstva (Cinkarna Celje) - razvojna os se načrtuje izven širšega območja Celja, kar bo generiralo nove konkurenčne gospodarske centre - Celje ni urbano mesto - nima več mestnih funkcij - nima kvalitete življenja / bivanja in gospodarstva (potrebno bi bilo v prvi vrsti razvijati mesto za prebivalce same) - Celjani sami premalo uporabljamo obstoječo infrastrukturo mesta (SMJ, športno inf., dejavnosti, prireditve; ni kritične mase) - pretiran coning (strogo kot spalna naselja, trgovski centri ipd. - preveč homogena območja) - ni sodelovanja s civilnimi iniciativami - center mesta postaja spalno naselje - visoka brezposelnost - ni spodbud za vračanje ljudi (mladih) v mesto - TUS naj vključuje tudi socialno noto (ljudi) in nudi možnosti za sofinanciranje
promet	- ugodne prometne povezave za dejavnost sejma - ugodna klima in relief za razvoj kolesarstva	- slaba regionalna navezava na sosednje kraje

- majhen in obvladljiv prostor mesta za razvoj kolesarstva - železnica - povezljivost SMJ in pešpoti ob Savinji (ki pa jo je potrebno izboljšati) - polnilne postaje za električne avtomobile v mestu - intermodalno križišče - kratke razdalje znotraj mesta - kolesarske povezave v SMJ - dovolj parkirnih mest v SMJ (danes) - taxi kot del JPP	- ni JPP (ne znotraj mesta ne kot povezava z zaledjem), ni prilagojen starejšim in invalidom - neurejen in nedorečen koncept garažnih hiš - manjkajoče peš povezave preko Savinje (Kapucinski most, brv pri Špici) - ni sistema pešpoti v smeri sever - jug - ni ugodne prometne povezave s Celjsko kočo (primerne za avtobusni prevoz) - slabo urejena dostopnost (objektov, sosesk, SMJ) za invalide - slabe ali neobstoječe kolesarske povezave (z zaledjem in sosednjimi občinami) - premalo parkirnih površin v času sejma - neprimerna tranzitna povezava sever - jug skozi SMJ - ni možnosti kratkotrajnega (15 min) parkiranja v SMJ - slaba prometna navezava na Zagreb - podrejenost mesta avtomobilom - kvaliteten mestni prostor je zaseden z avtomobili - železnica ima premalo postaj na širšem območju mesta - logistika dostav v SMJ ne deluje / ni nadzora (dostopi z dostavnimi avtomobili v SMJ se vršijo tudi izven časovnega režima, določenega za dostave) - neurejen mirujoči promet v stanovanjskih soseskah - konflikt med zelenimi površinami in mirujočim prometom - preveč avtomobilov v SMJ - stihijsko parkiranje v SMJ - potek kolesarskih stez tik ob voznem pasu (ni ločenih stez za kolesarje) - SMJ bi bilo potrebno zapreti za promet in postopoma širiti peš cono - umestitev 3. razvojne osi daleč od območja Celja - slaba »hodljivost« mesta (zaprti prehodi) - prazna parkirna hiša na Aškerčevi (neustrezna politika trženja parkirnih mest za prebivalce SMJ) - ni zagotovljene ustrezne dostopnosti za invalide (javne stavbe, tržnica) - druge arhitektonske ovire za invalide (npr. tudi Likovni salon) - neustrezni vstopi in uporaba javnih stavb in javnih prostorov za gibalno
--	--

		ovirane (ureditve okrog Šmartinskega jezera) - ni zagotovljenega vpliva gibalno oviranih na načrtovanje (npr. posvetovalno telo kot na primeru Mestne občine Ljubljana) - ni parkirnega mesta za turistične avtobuse
zeleni sistem	- 100 ha mestnega gozda, ki omogoča višjo kvaliteto bivanja in je dobro vzdrževan - obstaja zametek zelenih koridorjev (Šmartinsko jezero, Koprivnica, mestni gozd), ki pa potrebujejo krepitev in medsebojno navezavo - urejeno Šmartinsko jezero (ki pa je še premalo izkoriščeno) - mestni park, Savinjsko nabrežje - Natura 2000 in zeleni koridorji - obstaja možnost prilagojene rabe obstoječih kmetijskih zemljišč (ustrezne vrtnine, rastline za biogorivo)	- onesnaženost okolja (zrak, tla), ki predstavlja »tabu« temo, o kateri se vrši neustrezno informiranje glede dejanske onesnaženosti, potrebno bi bilo transparentno obveščanje glede onesnaženosti mesta (monitoring, grafični prikazi stopenj onesnaženosti, obveščanje o dejanski možnosti vrtnarjenja - tudi o mogočih vrstah rastlin ipd.) - premalo zelen center mesta - bremena sanacije Stare Cinkarne (sanacijo naj prevzame država) - neizkoriščene možnosti za turizem v zelenem sistemu (Šmartinsko jezero) - stik z reko dojemamo kot grožnjo (nasipi pred poplavami) in ne kot potencial (za rekreacijo ipd.) - premalo strukturiran zelen sistem mesta (igrišča, parki, trgi), v katerega se umeščajo nelegalni objekti, ki spreminjajo prvotno namembnost zelene površine - slabo vzdrževanje mestnih dreves in zelenja - ni podpore akciji »jejmo lokalno« - neurejene zelene površine v SMJ - zeleni sistem mesta mora biti netržen - problematika vrtičkarstva in individualne gradnje na onesnaženi zemlji - ob Savinji ni urejenih povezav do Logarske doline - neurejene zelene površine mesta - Mestni park je preveč oddaljen od stanovanjskih sosesk (podobne parkovne površine bi bilo potrebno urediti tudi v drugih soseskah) - premalo zelenih površin, premalo aktivnih zelenic, premalo športnih površin v soseskah - neurejen Petriček - v poletnih mesecih ni primernih ureditev na obrežju Savinje - konflikt med mirujočim prometom in zelenimi površinami

		- poplavnost, neustrezni (načrtovani) poplavni ukrepi - upravljanje zelenih površin v karejih v SMJ ni v rokah prebivalcev - Mestni park je od »mesta« odrezan, v njem se vrši neustrezen program, ki je prerasel koncept parka (drsališče) - ni ustreznega programa v »drevesnem parku« - funkcionalna zemljišča blokom niso določena - uzurpacija javnih zelenih prostorov - ureditve eko-otokov (problem ograjevanj)
grajena struktura	- prenovljeno SMJ - inkubator za podjetnike - ohranjena kulturna dediščina (premična in nepremična) ter kvalitetno upravljanje z njo (dobri muzeji) - dobra infrastruktura (knjižica, muzeji, gledališče) - zgodovina mesta kot potencial (tudi v SMJ) - celotno SMJ kot kulturna dediščina - podpora akcijam izobraževanja in ozaveščanja (npr. program inovativni ustvarjalni učenec v OŠ, ki gradi na prepoznavnosti Celja) - dobra okoljska infrastruktura (čistilna naprava, plinifikacija) - kvalitetne stanovanjske soseske (npr. Otok) - mesto dveh jeder (SMJ in Mariborska cesta z nakupovalnimi središči)	- premalo uporabljen potencial zgodovine mesta - prazne stavbe (npr. objekt Vrtnica, objekt na Hudinji) - ni medgeneracijskega središča, ureditev za vse generacije - ni sloja meščanov - ni mladih v SMJ - neustrezne prenove v SMJ (neupoštevanje kulturne dediščine, konflikt med novimi potrebami in kulturno dediščino) - prazna stanovanja, neustrezne spremembe namembnosti - degradirana območja - ni poslovno obrtnih con - veliko praznih, nezazidanih stavbnih zemljišč - »nepravi« uporabniki SMJ - energetske potratne stavbe - pomanjkanje stanovanj za ranljive - stare soseske (izziv prihajajočih prenov, sedanje prenove se ne vršijo celostno, pač pa samo energetske) - ohromljen stanovanjski fond (stara stanovanja, omejitve pri prenovi, etažna lastnina) - tehnične težave prenov stanovanj v SMJ - neustrezna stanovanjska politika v SMJ - kaotična primestna gradnja - ni kvalitetne gospodarske infrastrukture - slabo ravnanje s kulturno dediščino (neustrezen odnos, premalo vloge na izobraževanju o pomenu kulturne dediščine) - neustrezna podoba mestnih vpadnic - ni celovitih in kvalitetnih prenov stanovanjskih sosesk, vršijo se le energetske prenove (problem

	- ni vsebine in uporabnikov SMJ - MOC nima stika z dejanskim stanjem (ne udeležuje se življenja, prireditve v SMJ, ne pozna stanja »na terenu«) - ni ustrezne vsebine objektov - ni finančnih sredstev za kulturna društva - prazni lokalni v SMJ (na drugi strani pa ogromno kioskov) - MČ ne sodelujejo pri izvajanju del v soseskah - oslABLJENE mestne funkcije - SMJ je prebivalcem odtujeno (ograjevanje javnih prostorov, npr. lapidarij) - »umazano« mesto (umazani podhodi, umazan nov mestni tlak, grafiti, zanemarjena železniška postaja, vandalizem) - spremenjen način življenja v mestu, ki poudarja individualnost - ni prostorov druženja - ni dovolj parkirišč v soseskah
--	--

4 Celje 2030: vizija prihodnosti

Specifični pregled trenutne kondicije mesta Celje je nakazal stanje in trende ter s tem povezane izzive. Teh ni malo, a ob jasnem definiranju razvojne strategije mesta njihova izbira ni pretežka. Seveda ob upoštevanju razvoja širše regije, kjer ima Celje kot močno uveljavljeno in izraženo regionalno središče nacionalnega pomena pomembno vlogo.

Kako obdržati vlogo »trendsetterja« v širši regiji? Brez smelih ciljev to ni mogoče. Celje jih je imelo in jih ima ter jih tudi postopoma uresničuje. Za dobrobit vseh, še posebej pa občanov MOC.

Hitra industrializacija mesta je zaznamovala predvsem leta po drugi svetovni vojni, tudi z nakopičenjem okoljskih problemov. Vendar to niso bili samo problemi, saj so hkrati lokalni in državni politiki predstavljali velik izziv, kako se jih lotiti in jih minimalizirati. S svojo smelo okoljsko strategijo, ob hkratnem nacionalnem zaostrovanju okoljskih standardov, in ob budnem spremljanju priložnosti, ki jih je prinesel vstop v Evropsko skupnost s sofinanciranjem dobro zastavljenih okoljskih projektov, je Celju to uspelo na mnogih že omenjenih segmentih. Omenimo samo plinifikacijo in toplifikacijo Celja, izgradnjo centralne čistilne naprave, toplotarne, regijskega centra za ravnanje z odpadki.

Nekaj okoljskih, prostorskih in socialnih izzivov pa mesto vendarle še čaka. Kar je dobro. Kajti z njihovo pomočjo bo mesto aktiviralo svoje potencialne, da ob upoštevanju tako lokalnih, državnih, kot evropskih strategij poišče takšen način njihove izvedbe, ki bo uresničeval mestno vizijo.

4.1 Vizija razvoja mesta Celje in Mestne občine Celje

Celje - dinamično, ustvarjalno in v trajnostni razvoj usmerjeno mesto.

Mestna občina Celje in mesto Celje bosta s svojo dinamičnostjo pri odločitvah ustvarjala pogoje za številne regijske poslovne priložnosti, prostor, ki bo naklonjen pametnim rešitvam pametnih podjetij s prodornimi zaposlenimi. S podporo podjetnikom in prebivalcem, kot osnovnima gonilnima silama mesta, bo dana priložnost ustvarjanju živahnosti in pestrosti ter iskanju rešitev za trenutne težave.

Skupaj bomo uspešno zmanjšali še prisotne probleme onesnaženosti zraka s PM_{10} delci, se prilagajali s pametnimi urbanističnimi in prostorskimi rešitvami grožnjam podnebnih sprememb, povečevali energetske učinkovitost stavb in zmanjševali porabo neobnovljivih virov energije.

Z alternativnimi in trajnostnimi oblikami mobilnosti bomo skrbeli za čistejši in bolj tihi jutri, z ustvarjalnimi in inovativnimi ukrepi bomo zmanjševali bremena preteklosti na področju onesnaženosti tal in povečevali delež dostopnih zelenih in vrtičkarskih površin v bližini večjih poselitvenih zgostitev in s pametnimi rešitvami ozaveščali in obveščali meščane o stanju v prostoru in okolju.

Celje bo postalo mesto, kjer bodo Celjani in Celjanke radi prebivali, ker bodo uživali v njegovi živahnosti in pestrosti.

5 Strateške usmeritve Mestne občine Celje

Vizijo mesta Celja smo zastavili na podlagi konkurenčnih prednosti mesta in tudi na podlagi trenutnih slabostih. Njeni ključni poudarki so:

- postati trajnostno vzdržno mesto, pri čemer bosta ključna izziva reurbanizacija degradiranih območij in celovita urbana prenova sosesk,
- postopna okoljska sanacija preteklih bremen in usmeritev v nizko ogljično mesto bo gonilna sila za uvajanje novih tehnologij na tem področju, alternativnih načinov vrtnarjenja kot tudi za renaturacijo onesnaženih delov,
- krepitev vloge urbanega vozlišča tako v regiji kot v širšem evropskem prostoru,
- izkoriščanje svojih naravnih danosti z vključevanjem v urbani sistem mesta,
- aktiviranje človeškega kapitala ter mu dati možnost aktivnega sodelovanja pri pripravi in izvajanju nadaljnjih korakov za uresničevanje vizije in prihodnosti mesta.

Zato bo Celje pri svojem razvoju in uresničevanju zastavljene vizije zasledovalo naslednje **strateške cilje**:

1. *Celje trajnostno mesto,*
2. *Celje okoljsko sanirano in nizko ogljično mesto,*
3. *Celje urbano vozlišče,*
4. *Celje zeleno mesto,*
5. *Celje ustvarjalno in vključujoče mesto.*

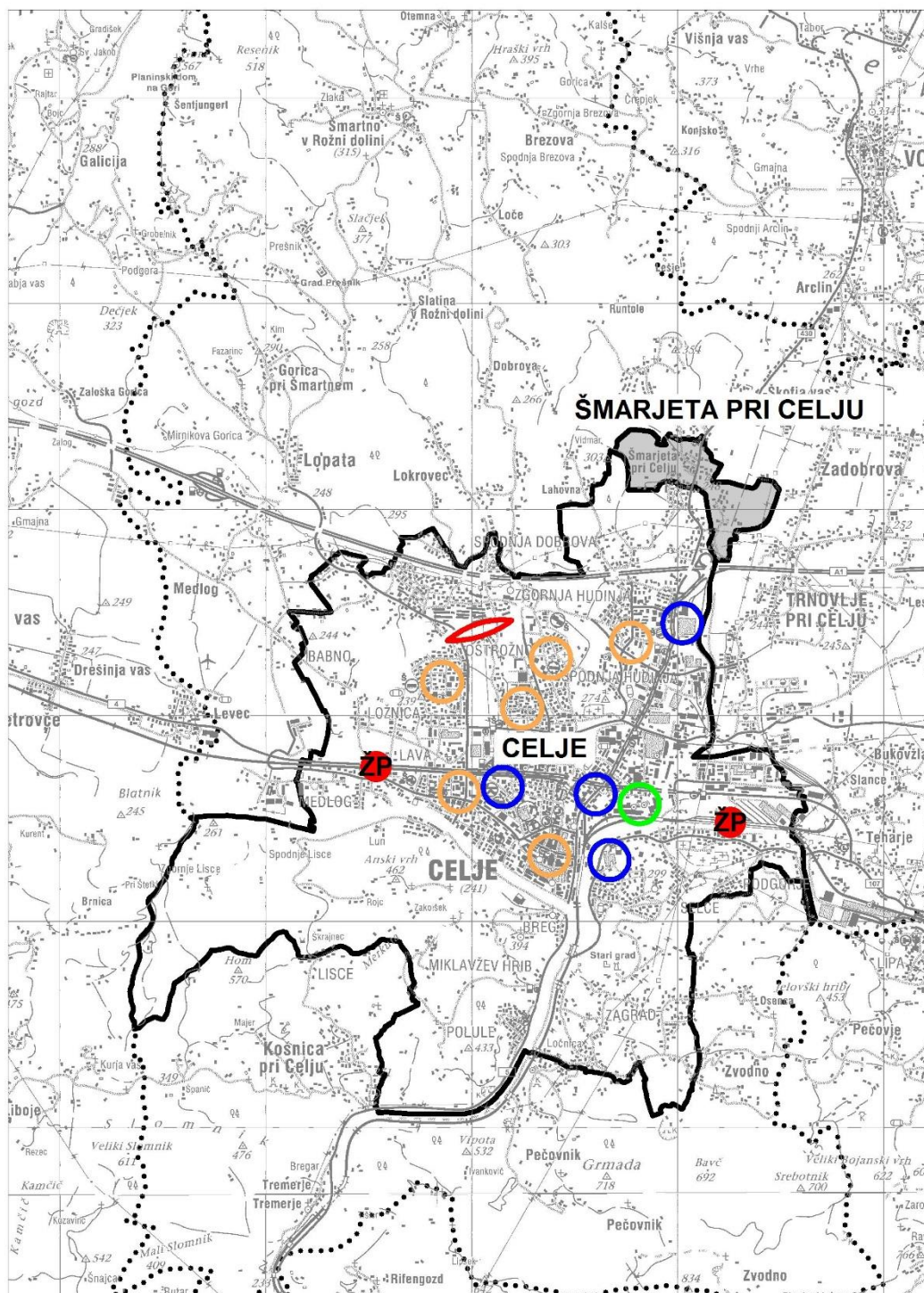
V okviru posameznih strateških ciljev so prepoznane ključne razvojne usmeritve Mestne občine Celje, ki izhajajo iz posameznih strateških usmeritev v MOC in pridobljenih predlogov s strani javnosti, ki se je aktivno odzvala na organizirane delavnice in povabilo k sodelovanju preko spletne strani.

Na podlagi strateških razvojnih usmeritev in pridobljenih predlogov so pri vsakem sklopu izpostavljene ključne prednostne naložbe občine, ki se bodo predvidoma izvajale v časovnem okviru pričujoče strategije. Del konkretnih projektov, ki bodo izhajali iz strateških usmeritev, se bo izvajal tudi preko mehanizma celovitih teritorialnih naložb, kjer bodo cilji posameznega projekta striktno zasledovali celovitost izvajanja, kar pomeni, da bodo identificirane probleme obravnavali na povezan način, to je, da bo projekt izvajal cilje najmanj dveh prednostnih osi iz Operativnega programa evropske kohezijske politike.

Konkretnější terminski in finančni plan za potrebe učinkovitejšega izvajanja strategije bo udejanjen s pripravo Izvedbenega načrta za srednjeročne obdobje, predvidoma v pomladnih mesecih leta 2016. Vseboval bo konkretne projekte, nosilce in finančne vire za izvajanje projektov.

V nadaljevanju podajamo podrobnejšo razčlenitev strateških ciljev z navedbo prednostnih naložb, ki jih združene v tematske sklope shematično prikazujemo na karti 9.

Karta 9: Shematski prikaz lokacij celovitih trajnostnih projektov v MOC
 Vir: Urbanisti d.o.o., 2015.

TRAJNOSTNA URBANA STRATEGIJA MESTNE OBČINE CELJE (2014 - 2020)

KARTA:

PRIKAZ CELOVITIH URBANIH PROJEKTOV

merilo 1:50.000

naročnik Mestna občina Celje

izdelovalec Urbanisti, d.o.o. / 2015 / št. proj. 128-2015

vir DTK50, RPE, Javne informacije Slovenije, Geodetska uprava Republike Slovenije, 2015 / SURS, 2013

LEGENDA:

- celovita urbana prenova
- reurbanizacija degradiranih območij
- reurbanizacija izrazito okoljsko degradiranega območja
- izgradnja železniških postaj
- večfunkcijska povezava sosesk

5.1 Celje trajnostno mesto

Pri vseh svojih razvojnih korakih mora mesto slediti trajnostni paradigmi. S prostorskega vidika se mora razvijati navznoter, znotraj svojih že urbaniziranih meja. Preprečevati je potrebno disperzijo poselitve v okolico ter jo usmerjati v urbana središča. Pri tem mora biti poseben poudarek dan varstvu kulturne dediščine, ki mora postati jedro spomina in zavedanja o svoji bogati zgodovini mesta. Poseben status mora imeti staro mestno jedro. Mesto se mora zgoščevati, s čimer se bolje izkoristi vsa gospodarska, prometna in družbena infrastruktura in po potrebi dogradi za še boljše povezovanje sosesk. Posebno pozornost je potrebno nameniti celovitim urbanim prenovam stanovanjskih sosesk in prepoznavi, popisu, morebitnemu merjenju (hrup...) ter reurbanizaciji degradiranih območij. Tega se je potrebno lotevati iz vseh področij, tako s prostorskega, socialnega, kulturnega, športnega, energetskega, prometnega kot okoljskega vidika. Vzpostaviti je potrebno pametne trajnostne načine mobilnosti ter zmanjšati odvisnost od osebnega motornega prometa.

Prednostne naložbe za doseg cilja:

- ✓ vzpostavitev sistema trajnostne mobilnosti,
- ✓ dograditev omrežja za izvajanje multimodalne trajnostne mobilnosti,
- ✓ celovita prenova stanovanjskih sosesk s krepitvijo medsosesekega povezovanja in dostopnosti,
- ✓ izgradnja nizkoenergijskih najemnih stanovanj,
- ✓ popis in reurbanizacija degradiranih območij,
- ✓ podpora pri prenovah objektov in območij kulturne dediščine,
- ✓ celovita več funkcijska prenova starega mestnega jedra.

5.2 Celje okoljsko sanirano in nizko ogljično mesto

Pri urejenem odvajanju odpadnih voda, vzpostavitvi regijskega centra za ravnanje z odpadki in zmanjševanju količine odloženih odpadkov s pomočjo izgradnje toplotne je bilo Celje vodilno mesto v Sloveniji, ki se je načrtno lotilo okoljskih bremen. Ravno tako je potrebno zaključiti ukrepe za izboljšanje poplavalne varnosti. V prihodnosti je potrebno v skrbi za okolje nadaljevati predvsem s sanacijo tal, zraka in varčno rabo energije. Pri sanaciji onesnaženih tal, kot posledici preteklih bremen, je potrebno posebno pozornost nameniti inovativnim oblikam, pri čemer imajo prednost naravni in okoljsko vzdržni pristopi. Pri sanaciji zraka je potrebno zmanjševati cestne tokove na območju samega mesta in jih s sistemom trajnostne mobilnosti zaustavljati na njegovih robovih ter omogočati multimodalno nadaljevanje poti. Tranzitni promet je potrebno pametno speljati po predvidenih obvoznih v smeri S-J in jih navezati na omrežje III. razvojne osi. Varčno rabo energije je poleg uvajanja trajnostne mobilnosti potrebno uresničevati z energetske sanacije tako javnih kot zasebnih stavb preko stanovanjskih kooperativ in svetovalnih pisarn.

Prednostne naložbe za doseg cilja:

- ✓ vključevanje v evropske inovativne projekte sanacije tal,
- ✓ sanacija in dekontaminacija degradiranih območij,
- ✓ (demonstracijska) energetska sanacija stavbnega fonda,
- ✓ zmanjševanje motoriziranega prometa,
- ✓ spodbujanje trajnostne multimodalne urbane mobilnosti,
- ✓ podpora alternativnim oblikam vrtničarstva.

5.3 Celje urbano vozlišče

Celje kot tretjo največje mesto v Sloveniji, središče nacionalnega pomena in regionalno središče Savinjske regije mora krepiti svojo strateško lego. Postati mora pomembno vozliščno mesto na stičišču V. in X. evropskega koridorja. Izkoristiti mora vse prednosti, ki jih kot sejensko mesto že ima in temu primerno mora podpirati njegovo vlogo v širšem evropskem

in svetovnem merilu. Nuditi mora mednarodno konkurenčne prostorske pogoje za razvoj gospodarskih aktivnosti. Temu mora slediti atraktivno bivanjsko okolje, ki bo predpogoj za privabljanje visoko izobraženih prebivalcev in njihovih družin. Ob tem mora mesto jačati svoje urbane funkcije. S tem se bo krepil tudi urbani način življenja prebivalcev, katerim je potrebno omogočiti participativni način sodelovanja pri postavljanju in oblikovanju prostorskih rešitev znotraj mesta.

Prednostne naložbe za doseg cilja:

- ✓ izvedba dela 3. razvojne osi in navezovalnih cest,
- ✓ vzpostavitev multimodalnega logističnega centra,
- ✓ izgradnja poslovnih con,
- ✓ dogradnja sejemske infrastrukture,
- ✓ krepitev urbanih funkcij znotraj starega mestnega jedra,
- ✓ krepitev mestnega upravljanja z objekti v SMJ.

5.4 Celje zeleno mesto

Celje, vpeto med mestni gozd na jugu in Šmartinsko jezero na severu, mora poseben poudarek dati ohranjanju in širitvi zelenih površin. Le te je potrebno povezati v zeleno omrežje, ki mora postati pomemben del mesta kot celote. Zeleni sistem mesta naj postane tudi osrednja hrbtenica za umestitev tako pešpoti kot kolesarskih stez. Znotraj sosesk, v sklopu njihove prenovе, je potrebno ponovno vzpostaviti parkovne površine ter umeščati odprt javni prostor, ki je trenutno degradiran zaradi mirujočega prometa.

Prednostne naložbe za doseg cilja:

- ✓ prenova mestnega parka kot vrtnе arhitekturne dediščine,
- ✓ izgradnja sončnega parka,
- ✓ vzpostavitev zelenih koridorjev,
- ✓ umeščanje javnih zelenih površin na območjih sosesk.

5.5 Celje ustvarjalno in vključujoče mesto

Največja strateška prednost mesta mora postati človeški kapital. Tako kot je bila strokovna in laična javnost vključena v procese priprave TUS, mora imeti aktivno vlogo tudi pri pripravi in izvajanju nadaljnjih korakov. V ta namen je za učinkovito izvajanje celovitih urbanih projektov smiselno oblikovati lokalne pisarne celovite urbane prenovе, ki bi postale vezni člen med prebivalci in lokalno samoupravo. Ravno tako je potrebna podpora lokalnim pobudam, kjer bi mesto finančno podprlo napore nevladnih organizacij in civilne družbe na področju izvajanja TUS. Posebno pozornost mora mesto zagotoviti ranljivejšim skupinam, tako pri izgradnji ustrezne infrastrukture kot pri njihovem vključevanju v družbeno življenje. Celje mora postati univerzitetno mesto.

Prednostne naložbe za doseg cilja:

- ✓ izgradnja medgeneracijskih centrov po stanovanjskih soseskah,
- ✓ zagotavljanje ustrezne infrastrukture/namestitve za ranljivejše skupine prebivalcev,
- ✓ pametno upravljanje/odkupovanje z objekti za potrebe kreativnih skupin prebivalstva, društev in gospodarstva,
- ✓ iskanje celovitih rešitev za degradirana območja preko vključujoče zastavljenih projektov,
- ✓ inovativne rešitve začasne rabe degradiranih površin,
- ✓ izobraževanje in ozaveščanje občanov,
- ✓ vzpostavitev lokalnih pisarn celovite urbane prenovе po soseskah,
- ✓ uvedba participativnega proračuna MOC,
- ✓ ustanovitev univerze

5.6 Kazalniki za izvajanje TUS

Kot že omenjeno v začetku tega poglavja, so med zastavljenimi strateškimi cilji in navedenimi prednostnimi naložbami tudi takšne, na podlagi katerih se bodo izvajale konkretne operacije (projekti, aktivnosti,...) preko mehanizma CTN. Te bodo celovite ter bodo s svojim medsebojnim dopolnjevanjem na povezan način prispevale k doseganju strateških ciljev in ciljev vsaj dveh prednostnih osi iz Operativnega programa.

Za namen izvajanja mehanizma celostnih teritorialnih naložb bo Mestna občina Celje pristopila k pripravi izvedbenega načrta za izvajanje TUS v srednjeročnem obdobju, vključno z zagotavljanjem različnih virov financiranja. V dokumentu bodo za spremljanje rezultatov posameznih operacij opredeljeni specifični kazalniki operacij, skladni s kazalniki izbranih prednostnih naložb Operativnega programa. Z njihovo pomočjo bomo kvantificirali dosežene učinke posameznih projektov in aktivnosti. Dodatno bomo pri posameznih prednostnih naložbah (izobraževanje in ozaveščanje občanov, vzpostavitev lokalnih pisarn celovite urbane prenove po soseskah, uvedba participativnega proračuna MOC ipd.) uvedli še dodaten kazalnik Število različnih oblik aktivnosti (delavnice, sestanki, posvetovanja,...) izven zakonsko predpisanih oblik vključevanja javnosti, s katerim bomo merili uspešnost novih in bolj vključujočih oblik vključevanja javnosti v pripravo in izvedbo posameznega projekta. Podrobnejša predvidena uporaba posameznih kazalnikov pri izvedbi posameznih prednostnih naložb in operacij je navedena v spodnji Preglednici 4.

Preglednica 3: Shematična opredelitev uporabe kazalnikov operacij za izvajanje TUS

Strateški cilj	Prednostna naložba	Kazalniki operacij, izvedenih na podlagi TUS
1. Celje trajnostno mesto	vzpostavitev sistema trajnostne mobilnosti	- delež potniških kilometrov v železniškem prevozu od kopenskega prevoza - delež potniških kilometrov v avtobusnem prevozu od kopenskega prevoza - emisije CO₂ iz osebnega avtomobilskega prometa - letni prihranki energije v gospodinjstvih
	dograditev omrežja za izvajanje multimodalne trajnostne mobilnosti	- delež potniških kilometrov v železniškem prevozu od kopenskega prevoza - delež potniških kilometrov v avtobusnem prevozu od kopenskega prevoza - emisije CO₂ iz osebnega avtomobilskega prometa - letni prihranki energije v gospodinjstvih
	celovita prenova stanovanjskih sosesk s krepitvijo medsoskega povezovanja in dostopnosti	- letni prihranki energije v gospodinjstvih - delež potniških kilometrov v železniškem prevozu od kopenskega prevoza - delež potniških kilometrov v avtobusnem prevozu od kopenskega prevoza - emisije CO₂ iz osebnega avtomobilskega prometa - Število različnih oblik aktivnosti (delavnice, sestanki, posvetovanja,...) izven zakonsko predpisanih oblik vključevanja javnosti
	izgradnja nizkoenergijskih najemnih stanovanj	Letni prihranki energije v gospodinjstvih
	popis in reurbanizacija degradiranih območij	površina nerevitaliziranih površin v mestih, ki izvajajo trajnostne urbane strategije

	podpora pri prenovah objektov in območij kulturne dediščine	- površina nerevitaliziranih površin v mestih, ki izvajajo trajnostne urbane strategije - letni prihranki energije v gospodinjstvih
	celovita več funkcijska prenova starega mestnega jedra	- površina nerevitaliziranih površin v mestih, ki izvajajo trajnostne urbane strategije - letni prihranki energije v gospodinjstvih - emisije CO₂ iz osebnega avtomobilskega prometa
2. Celje okoljsko sanirano in nizko ogljično mesto	vključevanje v evropske inovativne projekte sanacije tal	površina nerevitaliziranih površin v mestih, ki izvajajo trajnostne urbane strategije
	sanacija in dekontaminacija degradiranih območij	površina nerevitaliziranih površin v mestih, ki izvajajo trajnostne urbane strategije
	(demonstracijska) energetska sanacija stavbnega fonda	- letni prihranki energije v gospodinjstvih - Število različnih oblik aktivnosti (delavnice, sestanki, posvetovanja,...) izven zakonsko predpisanih oblik vključevanja javnosti
	zmanjševanje motoriziranega prometa	- delež potniških kilometrov v železniškem prevozu od kopenskega prevoza - delež potniških kilometrov v avtobusnem prevozu od kopenskega prevoza - emisije CO₂ iz osebnega avtomobilskega prometa
	spodbujanje trajnostne multimodalne urbane mobilnosti	- delež potniških kilometrov v železniškem prevozu od kopenskega prevoza - delež potniških kilometrov v avtobusnem prevozu od kopenskega prevoza - emisije CO₂ iz osebnega avtomobilskega prometa - letni prihranki energije v gospodinjstvih - Število različnih oblik aktivnosti (delavnice, sestanki, posvetovanja,...) izven zakonsko predpisanih oblik vključevanja javnosti
	podpora alternativnim oblikam vrtičkarstva	- površina nerevitaliziranih površin v mestih, ki izvajajo trajnostne urbane strategije - Število različnih oblik aktivnosti (delavnice, sestanki, posvetovanja,...) izven zakonsko predpisanih oblik vključevanja javnosti
3. Celje urbano vozlišče	izvedba dela 3. razvojne osi in navezovalnih cest,	- delež potniških kilometrov v avtobusnem prevozu od kopenskega prevoza - emisije CO₂ iz osebnega avtomobilskega prometa
	vzpostavitev multimodalnega logističnega centra	- delež potniških kilometrov v železniškem prevozu od kopenskega prevoza - površina nerevitaliziranih površin v mestih, ki izvajajo trajnostne urbane strategije
	izgradnja poslovnih con	- emisije CO₂ iz osebnega avtomobilskega prometa - površina nerevitaliziranih površin v mestih, ki izvajajo trajnostne urbane strategije
	dogradnja sejemske infrastrukture	površina nerevitaliziranih površin v mestih, ki izvajajo trajnostne urbane strategije

	krepitev urbanih funkcij znotraj starega mestnega jedra krepitev mestnega upravljanja z objekti v SMJ	▪ delež potniških kilometrov v železniškem prevozu od kopenskega prevoza ▪ delež potniških kilometrov v avtobusnem prevozu od kopenskega prevoza ▪ emisije CO₂ iz osebnega avtomobilskega prometa ▪ emisije CO₂ iz osebnega avtomobilskega prometa ▪ delež potniških kilometrov v avtobusnem prevozu od kopenskega prevoza
4. <i>Celje zeleno mesto</i>	prenova mestnega parka kot vrtno arhitekturne dediščine	▪ površina nerevitaliziranih površin v mestih, ki izvajajo trajnostne urbane strategije
	izgradnja sončnega parka	▪ površina nerevitaliziranih površin v mestih, ki izvajajo trajnostne urbane strategije ▪ letni prihranki energije v gospodinjstvih
	vzpostavitev zelenih koridorjev	▪ površina nerevitaliziranih površin v mestih, ki izvajajo trajnostne urbane strategije ▪ letni prihranki energije v gospodinjstvih
	umeščanje javnih zelenih površin na območjih sosesk	▪ površina nerevitaliziranih površin v mestih, ki izvajajo trajnostne urbane strategije ▪ letni prihranki energije v gospodinjstvih ▪ Število različnih oblik aktivnosti (delavnice, sestanki, posvetovanja,...) izven zakonsko predpisanih oblik vključevanja javnosti
5. <i>Celje ustvarjalno in vključujoče mesto</i>	izgradnja medgeneracijskih centrov po stanovanjskih soseskah	▪ delež potniških kilometrov v avtobusnem prevozu od kopenskega prevoza ▪ Število različnih oblik aktivnosti (delavnice, sestanki, posvetovanja,...) izven zakonsko predpisanih oblik vključevanja javnosti
	zagotavljanje ustrezne infrastrukture/namestitve za ranljivejše skupine prebivalcev	▪ delež potniških kilometrov v avtobusnem prevozu od kopenskega prevoza ▪ Število različnih oblik aktivnosti (delavnice, sestanki, posvetovanja,...) izven zakonsko predpisanih oblik vključevanja javnosti
	pametno upravljanje/odkupovanje z objekti za potrebe kreativnih skupin prebivalstva, društev in gospodarstva	▪ delež potniških kilometrov v avtobusnem prevozu od kopenskega prevoza ▪ površina nerevitaliziranih površin v mestih, ki izvajajo trajnostne urbane strategije ▪ emisije CO₂ iz osebnega avtomobilskega prometa
	iskanje celovitih rešitev za degradirana območja preko vključujoče zastavljenih projektov	▪ površina nerevitaliziranih površin v mestih, ki izvajajo trajnostne urbane strategije ▪ Število različnih oblik aktivnosti (delavnice, sestanki, posvetovanja,...) izven zakonsko predpisanih oblik vključevanja javnosti
	inovativne rešitve začasne rabe degradiranih površin	▪ površina nerevitaliziranih površin v mestih, ki izvajajo trajnostne urbane strategije ▪ Število različnih oblik aktivnosti (delavnice, sestanki, posvetovanja,...) izven zakonsko predpisanih oblik vključevanja javnosti

	izobraževanje in ozaveščanje občanov	- emisije CO₂ iz osebnega avtomobilskega prometa - letni prihranki energije v gospodinjstvih - Število različnih oblik aktivnosti (delavnice, sestanki, posvetovanja,...) izven zakonsko predpisanih oblik vključevanja javnosti
	vzpostavitev lokalnih pisarn celovite urbane prenove po soseskah	- letni prihranki energije v gospodinjstvih - Število različnih oblik aktivnosti (delavnice, sestanki, posvetovanja,...) izven zakonsko predpisanih oblik vključevanja javnosti
	uvedba participativnega proračuna MOC	- letni prihranki energije v gospodinjstvih - Število različnih oblik aktivnosti (delavnice, sestanki, posvetovanja,...) izven zakonsko predpisanih oblik vključevanja javnosti
	ustanovitev univerze	- delež potniških kilometrov v železniškem prevozu od kopenskega prevoza - delež potniških kilometrov v avtobusnem prevozu od kopenskega prevoza - površina nerevitaliziranih površin v mestih, ki izvajajo trajnostne urbane strategije

6 Viri in literatura

- Javno dostopni podatki ustreznih inštitucij, dostopni na spletnih naslovih v času izdelave:
 - Agencija RS za okolje: ARSO: <http://gis.arso.gov.si/atlasokolja/>
 - Geodetska uprava RS: GURS: <http://e-prostor.gov.si/>
 - Statistični urad RS: SURS: <http://www.stat.si/>
 - Uradni list RS: <http://www.uradni-list.si/>
- Interno gradivo in študije MOC za potrebe priprave OPN
- Lokalni energetske načrt Mestne občine Celje. Celje, december 2011, 219 str.
- Medved, P, 2005. Vrednotenje stanovanjskih območij v Mestni občini Celje. Ljubljana, Univerza v Ljubljani, 70 str.
- Občinski prostorski načrt Mestne občine Celje, osnutek, marec 2015
- Območni razvojni program Osrednje Celjsko 2014-2020, Celje, Simbio, 114 str.
- Odlok o strategiji prostorskega razvoja Slovenije (Uradni list RS, št. 76/04 in 33/07-ZPNačrt)
- Ožir, Š., 2011. Trajnostni mestni prometni načrt za mesto Celje. Diplomsko delo, Ljubljana, Univerza v Ljubljani, 107 str.
- Poročilo o stanju okolja Mestne občine Celje (osnutek 2). Celje, maj 2015
- Programa za kulturo Mestne občine Celje 2014-2020. Celje, julij 2014, 43 str.
- Regionalni razvojni program Savinjske regije 2014-2020. Regionalna agencija Savinje regije 2015, 84 str.
- Strategija razvoja gospodarstva na področju Mestne občine Celje 2014-2020. Celje, marec 2014, 29 str.
- Strategija razvoja starega mestnega jedra Celja. Celje, februar 2015, 71 str.
- Trajnostna urbana strategija Mestne občine Celje - nadgradnja, Urbanisti, d.o.o., oktober 2015
- Trajnostni energetske akcijski načrt Mestne občine Celje (SEAP). Zavod Energetske agencija za Savinjsko, Šaleško in Koroško, junij 2015, 73 str.
- Urbanistična delavnica za laično javnost (nevladne organizacije, predstavniki mestnih četrti in ostala zainteresirana javnost) v okviru priprave trajnostne urbane strategije Celja, Celje, Likovni salon, 1.10.2015, zapisnik z dne 1.10.2015-Metro SR, zavod za prostor Savinjske regije
- Urbanistična delavnica za organizirano strokovno javnost (javni zavodi in institucije na območju MOC, ki imajo izdelane razvojne strategije z vplivom na prostor MOC) v okviru priprave trajnostne urbane strategije Celja, Celje, Likovni salon, 29.9.2015, zapisnik z dne 29.9.2015-Metro SR, zavod za prostor Savinjske regije
- Urbanistični načrt Celje, osnutek, proj. št. 15/04, Razvojni center Planiranje Celje, 2014.
- Vovk-Korže, A., Sajovic, A., 2009. Občinski program varstva okolja za Mestno občino Celje (2009-2013). Maribor, Inštitut za promocijo varstva okolja, 79 str.
- Vurunić, S., 2011. Zasnova trajnosti kot prednostna naloga razvoja Celja. Zaključna seminarska naloga, Ljubljana, Univerza v Ljubljani, 80 str.
- Žohar, Š., 2011. Ekonomska preobrazba Celja. Zaključna seminarska naloga, Ljubljana, Univerza v Ljubljani, 70 str.

7 Priloga

Sodelujoči pri izdelavi Trajnostne urbane strategije Mestne občine Celje (2015-2030)

Glavni avtorji

Vodja projekta:

✚ Peter Medved

Ožja projektna skupina:

✚ Darja Zabukovec

✚ Miran Gaberšek

✚ Nina Strle Mašat

Širša projektna skupina:

✚ Natalija Črepinšek

✚ Janko Trobiš

✚ Tadeja Falnoga

✚ Alja Tihle Hren

✚ Mojca Oset

Ostali sodelujoči (zaposleni na MOC):

vodje oddelkov:

- mag. Barbara Bošnjak
- mag. Ingrid Mastnak
- Polona Ocvirk
- Tjaša Podergajs
- Zdenko Lesjak
- Sandi Sendelbah

ostali zaposleni:

- mag. Barbara Gorski
- Branka Lazarevič
- Marija Lokovšek
- Sandra Stajnko
- Jerko Malinar
- Željko Cigler
- Vlado Kožel

Zunanji sodelujoči:

✚ Metro SR, zavod za prostor Savinjske regije

✚ Urbanisti, d.o.o.

✚ Nepremičnine Celje d.o.o., zanjo Primož Brvar, direktor

✚ udeleženci delavnic in vsi ostali zainteresirani

Naslovna slika:

- Simon Pavlič, s.p.